

EDUSKUNNAN VASTAUS 255/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle vankeutta ja tutkintavankeutta koskevan lainsäädännön muuttamiseksi

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä vankeutta ja tutkintavankeutta koskevan lainsäädännön muuttamiseksi (HE 45/2014 vp).

Valiokuntakäsittely

Lakivaliokunta on antanut asiasta mietinnön (LaVM 17/2014 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lausuman:

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy kiireellisesti valmistelemaan lainsäädäntömuutoksia, joilla vankikuljetusten turvallisuus voidaan taata nykyistä paremmin.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

vankeuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vankeuslain (767/2005) 1 luvun 4 §:n 1 momentti sekä 8 ja 9 §, 3 luvun 1 §, 4 §:n 1 momentti, 7 §:n 2 momentti ja 8 §, 4 luvun 7 §, 9 §:n 1 momentti ja 12 §, 5 luvun 3 § ja 9 §:n 2 momentti, 6 luvun 2 §:n 2 momentti, 3 §:n 1 momentti, 5 §:n 2 momentti ja 6 §, 7 luvun 1 §:n 1 momentti sekä 2, 7 ja 8 §, 8 luvun 13 §:n 1 momentti ja 14 §, 9 luvun 1 §:n 1 ja 4 momentti, 2 §, 5 §:n 1 momentti, 9 §:n 1 momentti ja 10 §, 11 luvun 2 §:n 2 momentin 3 kohta, 3 §:n 2 momentin 2 kohta ja 8 §:n 1 momentti, 12 luvun otsikko, 1 ja 2 §, 4 §:n 2 momentti sekä 7—11 ja 12 §, 13 luku, 15 luvun 3 §:n 1 momentin 5 kohta, 4 ja 8 §, 10 §:n 2 momentti, 14 ja 15 § sekä 16 §:n 2 momentti, 16 luvun 4 §, 7 §:n 3 momentti ja 10 §, 18 luvun 4 ja 9 §, 19 luvun 2, 5 ja 6 §, 20 luku sekä 21 luvun 2 §,

sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 4 §:n 1 momentti, 8 ja 9 §, 3 luvun 8 §, 4 luvun 7 ja 12 §, 5 luvun 9 §:n 2 momentti, 6 luvun 6 §, 7 luvun 8 §, 9 luvun 5 §:n 1 momentti, 12 luvun 11 §, 15 luvun 3 §:n 1 momentin 5 kohta ja 18 luvun 9 § laissa 735/2011, 8 luvun 14 §, 9 luvun 2 ja 10 §, 16 luvun 10 § ja 18 luvun 4 § osaksi laissa 735/2011, 12 luvun 1 § ja 4 §:n 2 momentti laissa 265/2007, 12 luvun 2 ja 8 § osaksi laissa 265/2007 sekä 21 luvun 2 § laissa 631/2013, ja

lisätään 1 lukuun uusi 5 a §, 1 luvun 12 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 735/2011, uusi 2 momentti, 3 lukuun uusi 7 a ja 7 b §, 6 lukuun uusi 3 a §, 7 luvun 5 §:ään uusi 3 momentti, 7 lukuun uusi 6 a §, 10 lukuun uusi 6 a §, 11 luvun 4 §:ään uusi 3 momentti, 11 lukuun uusi 9 §, 12 lukuun uusi 2 a, 6 a, 9 a ja 9 b §, 14 luvun 8 §:ään uusi 3 momentti, 16 lukuun uusi 6 a ja 7 a § sekä 17 luvun 1 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset vankeuden täytäntöönpanosta

4 §

Vankeuden täytäntöönpanon organisaatio

Vankeuden täytäntöönpanosta vastaa Rikosseuraamuslaitos. Rikosseuraamuslaitos jakautuu rikosseuraamusalueisiin, joilla on arviointikeskus ja vankiloita. Terveys- ja huollon järjestämisestä vastaa terveydenhuoltoyksikkö. Tuomioiden täytäntöönpanosta vastaa valtakunnallinen täytäntöönpanoyksikkö.

5 a §

Lähiomainen ja muu läheinen

Tässä laissa *lähiomaisella* tarkoitetaan vangin aviopuolisoa ja sisarusia sekä vangin suoraan ylenevässä ja alenevassa polvessa olevia sukulaisia. *Muulla läheisellä* tarkoitetaan vangin avopuolisoa tai muuta henkilöä, jonka kanssa vanki on asunut ennen vankilaan tuloaan.

8 §

Toimivallan määräytyminen Rikosseuraamuslaitoksessa

Tässä laissa tarkoitettua päätösvaltaa käyttävät rikosseuraamusalueella Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehet. Tässä laissa tarkoitettuja Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehiä ovat:

- 1) aluejohtaja;
- 2) arviointikeskuksen johtaja;
- 3) vankilan johtaja;
- 4) vankilan toimintojen järjestämisestä vastaava virkamies (*toiminnoista vastaava virkamies*);
- 5) vankilan järjestyksestä ja turvallisuudesta vastaava virkamies (*turvallisuudesta vastaava virkamies*);
- 6) ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies;

7) ohjaus- tai valvontatehtävissä toimiva virkamies;

8) muu Rikosseuraamuslaitoksen virkamies.

Aluejohtajalla on oikeus yksittäistapauksessa ottaa ratkaistavakseen asia, josta päättäminen on tässä laissa uskottu 1 momentin 2—7 kohdassa tarkoitetulle virkamiehelle. Vankilan johtajalla on oikeus yksittäistapauksessa ottaa ratkaistavakseen asia, josta päättäminen on uskottu 1 momentin 4—7 kohdassa tarkoitetulle virkamiehelle. Turvallisuudesta vastaavalla virkamiehellä on oikeus yksittäistapauksessa ottaa ratkaistavakseen asia, josta päättäminen on uskottu 1 momentin 6 ja 7 kohdassa tarkoitetulle virkamiehelle. Ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimivalla virkamiehellä on oikeus yksittäistapauksessa ottaa ratkaistavakseen asia, josta päättäminen on uskottu 1 momentin 7 kohdassa tarkoitetulle virkamiehelle.

Tuomioiden täytäntöönpanosta vastaa täytäntöönpanoyksikön virkamies (*täytäntöönpanosta vastaava virkamies*). Täytäntöönpanoyksikön johtajalla on oikeus yksittäistapauksessa ottaa ratkaistavakseen asia, josta päättäminen on uskottu muulle täytäntöönpanosta vastaavalle virkamiehelle.

9 §

Toimivalta virka-ajan ulkopuolella

Vankilan johtajalle kuuluvaa päätösvaltaa saa, jollei asia siedä viivytystä, virka-ajan ulkopuolella käyttää myös rikosseuraamusalueen päivystävä virkamies asiassa, joka koskee:

- 1) ulkoilun epäämistä;
- 2) tilapäiseen tutkimukseen ja hoitoon vankilan ulkopuolelle lähettämistä;
- 3) erittäin tärkeästä syystä myönnettävää poistumislupaa;
- 4) erityistarkastusta;
- 5) vangin henkilönkatsastusta;
- 6) säilössäpitoa;
- 7) 19 luvun 1, 2, 4, 5 ja 8 §:ssä tarkoitettua ilmoitusta;
- 8) vangin päästämistä ehdonalaiseen vapauteen.

Rikosseuraamusalueen päivystävä virkamies saa käyttää täytäntöönpanosta vastaavalle virkamiehelle kuuluvaa päätösvaltaa rangaistusaikaa koskevan päätöksen tekemisessä, jollei asia sieä viivytystä.

Päivystävänä virkamiehenä saa toimia ainoastaan 8 §:n 1 momentin 1—5 kohdassa tarkoitettu virkamies tai muu riittävän koulutuksen saanut virkamies.

12 §

Viittaussäännös

Rangaistusten täytäntöönpanoon liittyvästä henkilötietojen käsittelystä säädetään erikseen.

3 luku

Rangaistusajan laskeminen

1 §

Määräaikaisen vankeusrangaistuksen pituuden laskeminen

Määräaikaista vankeusrangaistusta täytäntöönpanossa rangaistusaika lasketaan päivinä. Vuosin ja kuukausin tuomittu vankeusrangaistus muutetaan päiviksi siten, että vuoteen laskeaan 365 päivää ja kuukauteen 30 päivää.

Rangaistuksesta rikoslain (39/1889) 6 luvun 13 §:n nojalla tehtävä vapaudenmenetystä vastaava vähennys lasketaan päivinä. Vähennys otetaan rangaistuksen täytäntöönpanossa huomioon sen pituisena kuin tuomioistuimen päätöksessä on määrätty. Samaa kalenteriaikaa koskeva vähennys otetaan huomioon vain kerran. Jos tuomittu on mainittuna kalenteriaikana suorittanut vankeusrangaistusta tai muuntorangaistusta, vähennystä ei lasketa tältä ajalta. Vankeusrangaistus on kokonaisuudessaan suoritettu, kun rikoslain 2 c luvun 11 §:ssä tarkoitettu koko rangaistus on suoritettu tai mainitun luvun 13 §:ssä tarkoitettu koeaika on päättynyt.

4 §

Määräaikaisen vankeusrangaistuksen ja muuntorangaistuksen yhteenlaskeminen

Jos vankeusrangaistusten ohella tai erikseen suoritetaan muuntorangaistuksia, rangaistukset on laskettava yhteen.

7 §

Rangaistusajaksi lukeminen

Aika, jonka vanki 8 luvun 6 §:n tai 9 §:n 1 tai 3 momentin taikka 14 luvun 1 §:n nojalla on vankilan ulkopuolella, luetaan rangaistusajaksi, jos vanki palaa vankilaan lupaehdoissa määrättyä ajankohtana. Jos vanki ei palaa määrättyä ajankohtana, rangaistusajaksi ei lueta aikaa sen vuorokauden alusta, jolloin vanki on määrätty palamaan vankilaan, sen vuorokauden loppuun, jolloin hän palasi vankilaan tai otettiin kiinni vankilaan palauttamista varten. Jos määräaikana palaamatta jäämiseen on ollut pakottava syy, aika luetaan kuitenkin rangaistusajaksi. Aika voidaan lukea rangaistusajaksi myös, jos myöhästyminen on ollut erittäin vähäinen ja jos rangaistusajaksi lukematta jättäminen olisi kohtuutonta.

7 a §

Päätös rangaistusajasta

Määräaikaista vankeusrangaistusta ja sakon muuntorangaistusta suorittavalle on annettava päätös, joka sisältää 1—7 §:ssä tarkoitettut tiedot sekä tiedon vapauttamisen ajankohdasta.

Elinkautista vankeusrangaistusta ja koko rangaistusta suorittavien rangaistusaikaa koskevista päätöksistä ilmenee aikaisin ajankohta, jolloin vanki voidaan päästää ehdonalaan vapautteen.

Rangaistusaikaa koskeva päätös on annettava viipymättä vangille tiedoksi.

7 b §

Rangaistusaikaa koskevassa päätöksessä olevan virheen korjaaminen

Rangaistusaikaa koskevassa päätöksessä oleva asia-, kirjoitus- ja laskuvirhe voidaan korjata ilman vangin suostumusta, jollei korjaaminen johda vangin kannalta kohtuuttomaan lopputulokseen ottaen huomioon vapautumisajankohdan läheisyys, virheen vähäisyys, virheen vaikutus vapautumissuunnitelman toteutumiseen tai muu näihin rinnastettava syy.

8 §

Päätösvalta

Rangaistusaikaa koskevan päätöksen tekee täytäntöönpanosta vastaava virkamies. Täytäntöönpanojohtaja päättää 7 §:n 3 momentissa tarkoitettu rangaistusajaksi lukemisesta.

Täytäntöönpanosta vastaava virkamies päättää ehdonalaisesta vapauttamisesta silloin, kun tuomittu on suorittanut rangaistuksesta rikoslain 2 c luvun 5 §:n mukaisen määräosan ennen vankilaan saapumistaan.

4 luku

Saapuminen ja sijoittaminen vankilaan

7 §

Suunnitelman laatimismenettely

Rangaistusajan suunnitelma laaditaan arviointikeskuksessa tai muussa täytäntöönpanotoimien aloittamisesta vastaavassa yksikössä. Suunnitelmaa tarkennetaan siinä vankilassa, johon vanki sijoitetaan.

Suunnitelma valmistellaan yhteistyössä vankeuteen tuomitun kanssa. Rangaistusajan suunnitelmaa ja siihen sisältyvää vapauttamissuunnitelmaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin oltava

va yhteistyössä tuomitun suostumuksella hänen koti- tai asuinkuntansa sosiaali-, terveys-, asunto- sekä työvoimaviranomaisten, muiden viranomaisten sekä yksityisten yhteisöjen ja henkilöiden kanssa.

Suunnitelman seuraamisesta vastaa tähän tehtävään määrätty Rikosseuraamuslaitoksen virkamies. Suunnitelman toteutumista on seurattava ja sen ajantasaisuudesta on huolehdittava. Suunnitelma on otettava uudelleen käsiteltäväksi yhdessä vangin kanssa säännöllisin väliajoin sekä myös, jos sitä ei noudateta.

9 §

Sijoittaminen avolaitokseen

Tuomittu voidaan suoraan vapaudesta sijoittaa avolaitokseen, jos hänen suoritettavanaan on yhdessä tai erikseen sakon muuntorangaistus ja enintään kahden vuoden vankeusrangaistus. Tuomittu voidaan määrätä ilmoittautumaan suljettuun vankilaan ennen avolaitokseen toimittamista. Avolaitokseen sijoittamisen edellytyksenä on, että vanki sitoutuu päihteettömyyteen ja 16 luvun 7 §:n 3 momentissa tarkoitettuun päihteettömyyden valvontaan.

12 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Täytäntöönpanoasiakirjoista, arviointikeskusten tehtävistä, tuomittujen toimittamisesta vankilaan, tulotarkastuksen kirjaamisesta sekä rangaistusajan suunnitelman sisällöstä ja laatimisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Tarkemmat määräykset tulotarkastuksesta, arvioinnista, avolaitokseen sijoittamisesta sekä rangaistuksen suunnitelmallisesta toteuttamisesta antaa Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö.

5 luku

Sijoittaminen vankilassa

3 §

Erillään asuminen omasta pyynnöstä

Vangille on varattava hänen pyynnöstään mahdollisuus asua kokonaan tai osittain erillään muista vangeista, jos vangilla on perusteltu syy uskoa henkilökohtaisen turvallisuutensa olevan uhattuna.

Omasta pyynnöstään erillään pidettävän oikeuksia ei saa rajoittaa enempää kuin erillään asumisesta välttämättä aiheutuu. Erillään asumisen perusteet on otettava uudelleen harkittaviksi enintään neljän kuukauden väliajoin.

9 §

Päätösvalta

Osastolle sijoittamisesta päättää toiminnoista vastaava taikka ohjauksen tai valvonnan esimestehtävissä toimiva virkamies siten kuin vankilan työjärjestyksessä määrätään. Vangin erillään asumisesta omasta pyynnöstä päättää toiminnoista tai turvallisuudesta vastaava virkamies taikka ohjauksen tai valvonnan esimestehtävissä toimiva virkamies. Rikosseuraamuslaitoksen sairaalaysikköön ottamisesta ja sieltä poistamisesta päättää sairaalaysikön toiminnasta vastaava ylilääkäri.

6 luku

Siirtäminen vankilasta toiseen

2 §

Siirtäminen avolaitoksesta suljettuun vankilaan

Vanki voidaan välittömästi siirtää suljettuun vankilaan siksi ajaksi, jonka 1 momentin 1 koh-

dassa tarkoitetun rikoksen esitutkintaan saattaminen tai järjestysrikkomuksen selvittäminen vaatii. Vanki voidaan siirtää suljettuun vankilaan myös 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettujen edellytysten selvittämiseksi tai suorittamaan 15 luvun 4 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua yksinäisyysrangaistusta. Vanki voidaan siirtää suljettuun vankilaan myös, jos hän on päihytynyt saapuessaan avolaitokseen 4 luvun 9 §:ssä tarkoitetun sijoituksen perusteella.

3 §

Vangin siirtäminen toiseen vankilaan

Vanki voidaan siirtää suljetusta vankilasta toiseen suljettuun vankilaan tai avolaitoksesta toiseen avolaitokseen, jos se edistää rangaistusajan suunnitelman toteutumista tai on muutoin perusteltua ja voidaan olettaa, että vanki sopeutuu toisen vankilan olosuhteisiin. Vanki voidaan siirtää ilman omaa suostumustaan.

3 a §

Vangin siirtäminen lyhyeksi ajaksi toiseen vankilaan

Vanki voidaan siirtää lyhyeksi ajaksi toiseen vankilaan, jos se on perusteltua tapaamisen tai poistumisluvan järjestämiseksi taikka muusta vastaavasta syystä.

5 §

Läsnäolo tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa

Jos vanki kutsutaan henkilökohtaisesti kuultavaksi muuhun viranomaiseen kuin tuomioistuimeen, vanki voidaan tästä syystä päästää vankilan ulkopuolelle kuulemisen vaatimaksi ajaksi. Tämä aika ei saa matka-aika mukaan lukien olla 14 päivää pidempi, ellei siihen ole kuulemisen perusteesta, vangin erillään pitämisestä tai

muusta vastaavasta perusteesta aiheutuvaa erityisen painavaa syytä.

6 §

Siirtämisestä päättäminen

Vangin siirtämisestä rikosseuraamusalueella päättää arviointikeskuksen johtaja tai työjärjestyksessä määrätty arviointikeskuksen johtajan sijaisena toimiva virkamies. Arviointikeskuksen johtaja voi siirtää päätösvaltaa asiassa myös rangaistusajan suunnitelmassa nimetyille vankilan johtajalle. Jos vanki siirretään toiselle rikosseuraamusalueelle, siirto edellyttää vastaanottavan rikosseuraamusalueen arviointikeskuksen johtajan tai työjärjestyksessä määrätyn arviointikeskuksen johtajan sijaisena toimivan virkamiehen suostumuksen.

Rikosseuraamusalueiden käyttöasteen tasoittamiseksi tapahtuvasta vangin siirtämisestä voi päättää myös Rikosseuraamuslaitoksen keskuhallintoyksikkö.

Vankilan johtaja taikka turvallisuudesta tai toiminnoista vastaava virkamies päättää 5 §:n 2 momentissa tarkoitettua vangin päästämistä vankilan ulkopuolelle. Jos vankilan ulkopuolella oloinen kestää pitempään kuin seitsemän vuorokautta, asiasta päättää arviointikeskuksen johtaja tai työjärjestyksessä määrätty arviointikeskuksen johtajan sijaisena toimiva virkamies.

Vangin 3 a §:ssä tarkoitettua lyhytaikaisesta siirtämisestä toiseen vankilaan päättää vastaanottavan vankilan johtaja tai turvallisuudesta vastaava virkamies sijoitusvankilan johtajaa kuultaan.

7 luku

Perushuolto ja asuminen

1 §

Vankien asuintilat

Vankien käytössä tulee olla asianmukaiset asuin- ja peseytymistilat. Vankiloita rakennettaessa ja korjattaessa varsinaiset asuintilat on

varustettava niin, että ne vastaavat yleisessä rakennuslainsäädännössä asuintiloille asetettuja vaatimuksia. Vangilla tulee olla pääsy WC-tiloihin kaikkina vuorokauden aikoina.

2 §

Vaatetus

Avolaitoksessa vangin on käytettävä omia vaatteitaan.

Suljetussa vankilassa vangit saavat käyttää omia vaatteitaan. Omien vaatteiden käyttöä voidaan vankilassa tai sen osastolla rajoittaa vankilan järjestyksen tai turvallisuuden taikka valvonnan vaatimasta syystä.

Oman vaateen haltuun antaminen voidaan evätä, jos vaatteesta aiheutuu vaaraa vankilan järjestykselle tai turvallisuudelle tai jos vaateen käyttäminen voi vaikeuttaa vangin tunnistamista. Lisäksi oman vaateen haltuun antaminen edellyttää, että vaate on hyvässä kunnossa ja että se pystytään luotettavasti tarkastamaan sitä vahingoittamatta. Vangin haltuun annettavien vaatteiden määrää voidaan rajoittaa asuintilojen tarkastettavuuteen, paloturvallisuuteen ja säilytystilojen vähäisyyteen liittyvistä syistä.

Vangin omien vaatteiden käyttöä voidaan rajoittaa myös työturvallisuuden vaatimasta syystä. Vangille, joka työssä ei saa käyttää omia vaatteitaan tai joka työn luonteen vuoksi tarvitsee suojavaatetusta, on annettava soveltuva vaatetus.

Vangille, jolla ei ole asianmukaista omaa vaatetusta, on annettava soveltuva vaatetus vankilassa käytettäväksi sekä tuomioistuimessa käyntiä tai muuta vankilasta poistumista varten.

5 §

Ruokahuolto

Jos vankila ei tarjoa vangille kaikkia päivittäisiä aterioita, vangille maksetaan ruokarahaa elintarvikkeiden hankkimiseksi tai annetaan elintarvikkeet omatoimisen ruokahuollon järjestämiseksi.

6 a §

Tupakoinnin kieltäminen

Tupakointi voidaan kieltää vankien asuintiloissa. Jos tupakointi kielletään vankien asuintiloissa, vangeille tulee järjestää mahdollisuus tupakointiin erityisesti tupakointiin varatuissa tiloissa tai muulla tavoin.

7 §

Päätösvalta

Vangin ulkoilun epäämisestä päättää vankilan johtaja tai turvallisuudesta vastaava virkamies.

Vangin omien vaatteiden käytön rajoittamisesta 2 §:n 2 momentin perusteella päättää aluejohtaja. Vangin omien vaatteiden haltuun antamisen epäämisestä 2 §:n 3 momentin perusteella päättää turvallisuudesta vastaava virkamies taikka ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies. Ohjaus- tai valvontatehtävissä toimiva virkamies voi antaa vangin haltuun sellaisia vangin omia vaatteita, joiden hallussapito on vankilassa sallittua.

Perusruokavaliosta poikkeamisesta uskonnollisen tai muun perustellun vakaumuksen perusteella päättää toiminnoista tai turvallisuudesta vastaava virkamies.

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö päättää 6 a §:n mukaisesta tupakoinnin kieltämisestä vankilassa.

8 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Tarkemmat säännökset vangille maksettavan ruokarahan määräytymisperusteista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Tarkemmat määräykset ruoka- ja perushuollostosta, omaehtoisen ruokahuollon järjestämisestä, asumisesta sekä tupakoinnin järjestämisestä ja sytytysvälineiden hallussapidosta antaa Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö.

8 luku

Toimintaan osallistuminen

13 §

Osallistumisvelvollisuudesta vapauttaminen määräjäksi

Säännöllisesti toimintaan osallistunut vanki voidaan rangaistusajan suunnitelman toteutuminen huomioon ottaen vapauttaa osallistumisvelvollisuudesta kahdeksi arkipäiväksi jokaista kalenterikuukautta kohden, jonka aikana hän on osallistunut säännöllisesti vankilan määräämään toimintaan. Vangin ei katsota osallistuneen säännöllisesti toimintaan, jos hän on toiminnoista kieltäytymisen tai muun vastaavan vangista johtuvan syyn vuoksi osallistunut toimintaan vähemmän kuin 14 päivää kalenterikuukauden aikana. Vangin siirtäminen toiseen vankilaan ei vaikuta vapauttamisen perusteisiin. Osallistumisvelvollisuudesta voidaan vapauttaa vankilan toimintojen järjestämisen kannalta soveltuvana aikana. Vapaapäivät on pidettävä vuoden kuluessa sen kuukauden päättymisestä, jona vanki on osallistunut toimintaan.

14 §

Päätösvalta

Vankilan johtaja tai hänen määräämänsä toiminnoista vastaava virkamies päättää 4 §:n mukaisesta sijoittamisesta, 6 ja 9 §:n mukaisesta vankilan ulkopuoliseen toimintaan osallistumisesta sekä 11 §:ssä tarkoitetun luvan tai sijoituksen peruuttamisesta.

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö päättää kuitenkin elinkautista vankeusrangaistusta ja rikoslain 2 c luvun 11 §:ssä tarkoitetun koko rangaistusta suorittavan vangin siviilityöluvasta, opintoluvasta ja sijoituksesta ulkopuoliseen laitokseen.

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön päätöksellä 2 momentissa tarkoitettu päätös-

valta voidaan siirtää 1 momentissa tarkoitettulle virkamiehelle.

Edellä 13 §:ssä tarkoitettusta osallistumisvelvollisuudesta vapauttamisesta päättää vankilan johtaja tai toiminnoista vastaava virkamies taikka ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies.

9 luku

Vangin omaisuus ja tulot

1 §

Omaisuuksen hallussapito

Vanki saa vankilassa pitää hallussaan kohtuullisen määrän henkilökohtaista omaisuutta. Esineen tai aineen hallussapito voidaan evätä jos:

1) esineestä tai aineesta aiheutuu vaaraa henkilön turvallisuudelle;

2) esine tai aine erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen;

3) esineen tai aineen hallussapidosta vankilan tai vankilan osaston olosuhteet ja valvonnan aste huomioon ottaen aiheutuu erityistä haittaa vankilan yleiselle järjestykselle;

4) esinettä tai ainetta ei voida ilman kohtuutonta vaivaa tai sitä vahingoittamatta tarkastaa;

5) esinettä tai ainetta käytetään tai on perusteltua syytä epäillä, että sitä tullaan käyttämään rikoksentekovälineenä;

6) vankila on hankkinut vastaavan esineen vangin käyttöön.

—————
Jos omaisuutta ei voida säilyttää, se palautetaan taikka lähetetään vangin kustannuksella hänen osoittamaansa paikkaan. Pilaantunut tavara voidaan hävittää todistajan läsnä ollessa. Alkoholi- tai muun alkoholipitoisen aineen hävittämisestä noudatetaan, mitä alkoholilain (1143/1994) 60 §:ssä säädetään. Huumausaineen toimittamisesta hävitettäväksi säädetään huumausainelain (373/2008) 44 §:ssä.
—————

2 §

Omaisuuksien luettelo

Suljettuun vankilaan vastaanotetusta vangin omaisuudesta on laadittava omaisuusluettelo. Omaisuusluetteloon ei merkitä vähäarvoista omaisuutta, ellei vanki sitä erikseen pyydä. Avolaitoksessa luettelo on laadittava ainoastaan avolaitokseen säilytettäväksi otetusta omaisuudesta ja vangin pyynnöstä hänen haltuunsa annetusta erityisen arvokkaasta omaisuudesta. Vangin on allekirjoitettava omaisuusluettelo. Jos vanki ei allekirjoita luetteloa, kahden Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehen on todistettava luettelo oikeaksi.

Suljetussa vankilassa omaisuusluetteloon merkityn omaisuuden antamisesta vangin haltuun on tehtävä merkintä omaisuusluetteloon. Vangille on hänen pyynnöstään annettava jäljennös omaisuusluettelosta.

Vangin hallusta voidaan ottaa pois sellainen ilman Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehen lupaa vastaanotettu omaisuus, joka on merkitty toisen vangin omaisuusluetteloon.

5 §

Omaisuuksen palauttaminen

Kun vanki vapautuu vankilasta, hänen rahansa, muut maksuvälineensä ja omaisuutensa on luovutettava hänelle omaisuusluettelon allekirjoitusta vastaan. Vangin rahavarat voidaan myös tallettaa vangin ilmoittamalle tilille tai lähettää hänelle postiosoituksena. Jos vanki ei allekirjoita omaisuusluetteloa, kahden Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehen on todistettava luettelo oikeaksi.

9 §

Päätösvalta

Ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies tekee päätöksen siitä, että omaisuutta ei anneta vangin haltuun. Ohjaus- tai valvontatehtävissä toimiva virkamies voi antaa

vangin haltuun sellaisia esineitä ja aineita, joiden hallussapito on vankilassa sallittua.

10 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Tarkemmat säännökset vangin hallussaan pitämästä omaisuudesta, rahan ja muiden maksuvälineiden käytöstä sekä palkan, toiminta- ja käyttörahan sekä pidätysten määräytymisen perusteista ja määrästä sekä pidätysten suorittamisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Tarkemmat määräykset omaisuuden säilyttämisestä, lähettämisestä, hävittämisestä ja omaisuusluettelosta, siitä, mitä omaisuutta luetteloon merkitään sekä toiminta- ja käyttörahan suorittamatta jättämisestä antaa Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö.

10 luku

Sosiaali- ja terveydenhuolto

6 a §

Sairastumisesta ilmoittaminen

Vangille on varattava tilaisuus viipymättä ilmoittaa lähiomaiselleen tai muulle läheiselleen vakavasta sairastumisestaan tai vammautumisestaan.

11 luku

Vapaa-aika

2 §

Osallistuminen vapaa-ajan toimintoihin

Osallistuminen voidaan kieltää tai sitä rajoittaa, jos vanki:

3) on 15 luvun 14 §:ssä tai 18 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitetun toimenpiteen kohteena.

3 §

Uskonnonharjoitus

Vangilla on oikeus osallistua uskonnollisiin tilaisuuksiin, jollei:

2) vanki ole 15 luvun 14 §:ssä tai 18 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitetun toimenpiteen kohteena.

4 §

Kirjasto

Vangilta, joka on päihtynyt tai joka häiritsee kirjastossa käyntiä taikka vaarantaa vankilan järjestystä tai turvallisuutta, voidaan evätä oikeus päästä vankilan kirjastoon.

8 §

Päätösvalta

Vapaa-ajan toimintaan ja 3 §:ssä tarkoitettuun jumalanpalvelukseen, hartaushetkeen ja muuhun uskonnolliseen tilaisuuteen osallistumisen taikka kirjastoon pääsyn epäämisestä sekä 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua osallistumisen kieltämisestä tai rajoittamisesta päättää ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies tai, jos asia ei siedä viivytystä, ohjaus- tai valvontatehtävissä toimiva virkamies. Ennen epäämispäätöksen tekemistä tulee kuulla tilaisuuden järjestäjää.

9 §

Tarkemmat määräykset

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö antaa tarkemmat määräykset kirjastopalveluiden järjestämisestä silloin, kun vanki ei pääse käymään vankilan kirjastossa.

12 luku

Kirjeenvaihto, puhelut ja sähköinen viestintä

1 §

Kirjeenvaihto ja postilähetysten tarkastaminen

Vangilla on oikeus kirjeenvaihtoon postin välityksellä. Vangille saapunut tai vangilta peräisin oleva suljettu kirje tai muu postilähetys saadaan tarkastaa läpivalaisemalla tai muulla vastaavalla tavalla sitä avaamatta sen tutkimiseksi, sisältääkö se 9 luvun 1 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettuja kiellettyjä aineita tai esineitä.

Vangille saapunut tai vangilta peräisin oleva kirje tai muu postilähetys saadaan avata ja sen sisältö tarkastaa lähetysten sisältämää viestiä lukematta, jos lähetysten muodosta tai koosta voidaan päätellä, että se sisältää muutakin kuin luottamuksellisen viestin, tai jos muutoin on perusteltua syytä epäillä, että se sisältää 1 momentissa tarkoitettuja kiellettyjä aineita tai esineitä. Tässä momentissa säädetyn estämättä saadaan suljetussa vankilassa tai terveydenhuoltoyksikön alaisessa yksikössä olevalle vangille saapunut kirje tai muu postilähetys kuitenkin avata ja sen sisältö tarkastaa lähetysten sisältämää viestiä lukematta sen selvittämiseksi, sisältääkö se mainitunlaisia aineita tai esineitä.

Jos tarkastuksen yhteydessä löydetään aineita tai esineitä, joita vangilla ei ole lupa pitää hallussaan, ne on otettava vankilassa säilytettäväksi. Rahavarat on merkittävä vangin tilille. Omaisuuden alkuperän laillisuutta epäiltäessä tehtävästä ilmoituksesta säädetään 19 luvun 1 §:ssä.

2 §

Viestin lukeminen ja jäljennöksen ottaminen

Vangille saapunut tai vangilta peräisin oleva kirje, muu postilähetys ja viesti saadaan lukea, jos se on tarpeen kyseisen vangin rikostaustaan, hänen vankeusaikaiseen käyttäytymiseensä, lähettykseen tai sen lähettäjään taikka vastaanottajaan liittyvästä perustellusta syyistä rikoksen estämiseksi tai selvittämiseksi, vankilan järjestystä uhkaavan vaaran torjumiseksi taikka vangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi. Lukemiseen oikeuttava päätös voidaan tehdä enintään kahden viikon määräajaksi kerrallaan.

Vangin on merkittävä nimensä muulle kuin 3 §:ssä tarkoitetulle valvontaviranomaiselle lähettämäänsä kirjeeseen, muuhun postilähettykseen ja viestiin, jollei hän anna niitä henkilökohteisesti suoraan vankilan henkilökunnalle. Suljetussa vankilassa olevalta vangilta peräisin oleva kirje, muu postilähetys tai viesti voidaan lähettäjän selvittämiseksi avata, jollei lähettäjää voida selvittää kirjettä, postilähetystä tai viestiä avaamatta. Tällöin kirjettä tai viestiä ei saa lukea enemmälti kuin lähettäjän selvittämiseksi on tarpeen.

Kirjeestä, muusta postilähetyksestä ja viestistä saadaan ottaa jäljennös, jos sitä luettaessa käy ilmi, että se todennäköisesti sisältää suunnitelmia taikka tietoja:

- 1) rikoksesta, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään vuosi vankeutta, tai sellaisen rikoksen rangaistavasta yrityksestä; taikka
- 2) huumausaineen käyttörikoksesta.

2 a §

Lukemisesta ilmoittaminen

Jos vangille saapunut tai häneltä peräisin oleva kirje, muu postilähetys tai viesti luetaan, lukemisesta ja lukemisen perusteesta on viipymättä annettava vangille tieto. Ilmoittamista voidaan lykätä, jos se on tarpeen rikoksen estämiseksi tai selvittämiseksi, vankilan järjestystä uhkaavan vaaran torjumiseksi taikka vangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi.

Ilmoitus lukemisesta ja sen perusteesta on kuitenkin annettava kahden viikon kuluessa lukemisesta tai, jos vanki vapautetaan ennen mainittua määräaikaa, viimeistään vangin vapautuessa, jollei muusta lainsäädännöstä muuta johdu.

Jos kirje lukemisen jälkeen pidätetään 5 §:ssä tarkoitetulla perusteella, tiedon antamisessa noudatetaan, mitä 5 §:ssä säädetään.

4 §

Kirjeenvaihto asiamiehen kanssa

Vangille saapunut kirje tai muu postilähetys, johon merkitystä lähettäjätiedosta ilmenee, että kirjeen lähettäjä on 1 momentissa tarkoitettu asiamies, saadaan vangin läsnä ollessa avata ja sen sisältö tarkastaa lähetyksen sisältämää viestiä lukematta, jos on syytä epäillä, että kirje sisältää 9 luvun 1 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettuja aineita tai esineitä. Tarkastuksessa noudatetaan muutoin, mitä 1 §:n 3 momentissa säädetään.

6 a §

Matkapuhelimen käyttö

Vangille voidaan avolaitoksessa antaa lupa käyttää matkapuhelinta. Lupaehdoissa voidaan antaa tarkempia määräyksiä matkapuhelimen käytöstä.

Jos matkapuhelimen käyttöä koskevan luvan myöntämisen edellytykset eivät enää päätöksen tekemisen jälkeen täyty tai vanki rikkoo luvan ehtoja, lupa voidaan peruuttaa.

7 §

Puhelun kuunteleminen ja tallentaminen

Vangin puhelua saadaan kuunnella ja puhelu tallentaa, jos se on tarpeen kyseisen vangin rikostaustaan, hänen vankeusaikaiseen käyttäytymiseensä tai puhelun vastaanottajaan liittyvästä perustellusta syystä rikoksen estämiseksi tai selvittämiseksi, vankilan järjestystä uhkaavan vaa-

ran torjumiseksi taikka vangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi.

Puhelun kuuntelemisesta ja tallentamisesta on ennen toimenpiteen aloittamista ilmoitettava vangille ja sille, johon hän on puhelimitse yhteydessä.

Vangin ja 3 §:ssä tarkoitetun valvontaviranomaisen tai 4 §:ssä tarkoitetun asiamiehen välillä puhelua ei saa kuunnella eikä tallentaa. Jos puhelua kuunneltaessa ilmenee, että kyse on vangin ja edellä mainitun henkilön välisestä yhteydestä, kuuntelu on lopetettava ja tallenne hävitettävä.

8 §

Kirjeenvaihto, puhelut ja sähköinen viestintä varmuusosastolla

Varmuosastolla olevalta vangilta peräisin oleva ja vangille saapunut muu kuin 3 ja 4 §:ssä tarkoitettu kirje, muu postilähetys ja viesti saadaan lukea, jos se on tarpeen kyseisen vangin rikostaustaan, hänen vankeusaikaiseen käyttäytymiseensä, lähetykseen tai sen lähettäjään taikka vastaanottajaan liittyvästä syystä rikoksen estämiseksi tai selvittämiseksi, vankilan järjestystä uhkaavan vaaran torjumiseksi taikka vangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi. Muutoin vangin kirjeenvaihtoon sovelletaan, mitä 1 §:ssä, 2 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 2 a, 3—5, 10 ja 11 §:ssä säädetään.

Varmuosastolla olevan vangin puhelimen käytön ehtona on, että vanki suostuu siihen, että hänen puhelunsa voidaan kuuntelun lisäksi tallentaa. Muutoin puhelun kuuntelemiseen sovelletaan, mitä 7 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään.

Varmuosastolle sijoitetulle vangille ei voida myöntää lupaa 9 §:ssä tarkoitettuun sähköpostin käyttöön.

9 §

Sähköpostin käyttö

Vangille voidaan antaa lupa sähköpostiviestien lähettämiseen ja vastaanottamiseen yhteyksien ylläpitämiseen, toimeentuloon, työ-, koulu-

tus-, oikeus-, sosiaali- tai asuntoasioiden hoitamiseen liittyvästä tai muusta vastaavasta tärkeästä syystä.

Luvan myöntämisen edellytyksenä on, ettei käytöstä aiheudu vaaraa vankilan järjestykselle tai turvallisuudelle taikka vangin tai muun henkilön turvallisuudelle ja että viestin lähettäjältä ja vastaanottajasta pystytään riittävästi varmistumaan.

Jos sähköpostin käyttöä koskevan luvan myöntämisen edellytykset eivät enää päätöksen tekemisen jälkeen täyty tai vanki rikkoo luvan ehtoja, lupa voidaan peruuttaa.

9 a §

Internetin käyttö

Vangille voidaan antaa lupa internetin käyttöön toimeentuloon, työ-, koulutus-, oikeus-, sosiaali- tai asuntoasioiden hoitamiseen liittyvästä tai muusta vastaavasta tärkeästä syystä. Suljetussa vankilassa luvan myöntäminen edellyttää, että vangin pääsy muille kuin luvankaisille verkkosivustoille on asianmukaisesti estetty.

Internetin käyttöä koskevan luvan myöntämisen edellyttää, ettei internetin käytöstä aiheudu vaaraa vankilan järjestykselle tai turvallisuudelle taikka vangin tai muun henkilön turvallisuudelle.

Jos internetin käyttöä koskevan luvan myöntämisen edellytykset eivät enää päätöksen tekemisen jälkeen täyty tai vanki rikkoo luvan ehtoja, lupa voidaan peruuttaa.

9 b §

Sähköisen viestinnän valvonta

Sen lisäksi mitä tietoyhteiskuntakaareissa (917/2014) säädetään, vankilalla on oikeus tarvittaessa hakea viestin ja puhelun lähettämistä ja vastaanottamista koskevat tiedot joko vangin viestintään käyttämästä laitteesta tai vankilan hallinnoimista viestinnän välittämiseen ja käsittelyyn tarkoitetuista laitteista ja järjestelmistä.

Vangille saapuneen ja hänen lähettämänsä sähköpostiviestin ja matkapuhelimen tekstivies-

tin valvonnassa sovelletaan 2—5 §:n säännöksiä.

Sähköpostin lähettämistä ja internetin käyttöä voidaan valvoa teknisellä valvonnalla ja siten, että Rikosseuraamuslaitoksen virkamies on läsnä.

10 §

Tarkastamis- ja pidättämismenettely

Päätös kirjeen, muun postilähetysten tai viestin taikka sähköpostiviestin tai matkapuhelimen tekstiviestin lukemisesta, jäljentämisestä ja pidättämisestä sekä puhelun kuuntelemisesta ja tallentamisesta on tehtävä kirjallisesti.

11 §

Päätösvalta

Kirjeen ja muun postilähetysten tarkastamisesta 1 §:n 1 momentin nojalla sekä tällaisen lähetysten avaamisesta ja sen sisällön tarkastamisesta 1 §:n 2 momentin tai 4 §:n 2 momentin nojalla päättää työjärjestyksessä määrätty ohjaus- tai valvontatehtävissä toimiva virkamies.

Kirjeen, muun postilähetysten tai viestin lukemisesta 2 §:n 1 momentin, 8 §:n 1 momentin tai 9 §:n nojalla, 2 §:n 2 momentin mukaisesta lähettäjän selvittämisestä, 2 §:n 3 momentissa tarkoitusta jäljennöksen ottamisesta, 2 a §:n 1 momentin mukaisesta lukemisesta ilmoittamisesta sekä lähetysten tai viestin 5 §:ssä tarkoitusta pidättämisestä päättää turvallisuudesta vastaava virkamies taikka hänen tällaisiin tehtäviin erikseen nimeämänsä ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies. Viestin saa kuitenkin antaa luettavaksi myös sellaiselle Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehelle, jolla on oikeus käsitellä turvallisuustietorekisterin tietoja. Puhelun kuuntelemisesta ja tallentamisesta päättää turvallisuudesta vastaava virkamies.

Matkapuhelimen käyttöä koskevasta luvasta ja luvan peruuttamisesta sekä matkapuhelimen antamisesta vangin haltuun päättää vankilan johtaja taikka turvallisuudesta tai toiminnasta vastaava virkamies.

Sähköpostin ja internetin käyttöä koskevasta luvasta ja luvan peruuttamisesta sekä tietokoneen antamisesta vangin haltuun päättää vankilan johtaja taikka turvallisuudesta tai toiminnasta vastaava virkamies.

12 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Tarkemmat säännökset kirjeiden tarkastamis-, lukemis-, jäljentämis- ja pidättämismenetelystä, puhelun kuuntelemisesta ja tallentamisesta sekä sähköisen viestinnän käytöstä ja valvonnasta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö antaa tarkemmat määräykset 6 a §:ssä tarkoitettujen matkapuhelimen ominaisuuksista, haltuun antamisesta ja käytöstä.

13 luku

Tapaamiset ja muut yhteydet vankilan ulkopuolelle

1 §

Tapaaminen

Vangilla on oikeus tavata vieraita tapaamista varten varattuina aikoina niin usein kuin se vankilan järjestystä ja toimintaa häiritsemättä on mahdollista siten kuin tässä luvussa säädetään. Tapaaminen voidaan sallia muulloinkin kuin tapaamista varten varattuina aikoina, jos se on tarpeen vangin yhteyksien säilymiseksi tai muusta tärkeästä syystä.

Varmuosastolle sijoitetun vangin oikeutta tavata muita kuin 1 luvun 5 a §:ssä tarkoitettuja lähiomaisiaan tai muita läheisiään taikka 12 luvun 4 §:ssä tarkoitettua asiamiestään voidaan rajoittaa, jos on perusteltua syytä epäillä, että tapaamisessa rikottaisiin tätä lakia taikka sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä.

Vankia tapaamaan tulleen henkilön tarkastamisesta säädetään 17 luvussa.

2 §

Tapaamistilat ja valvonta

Vankilassa on oltava soveltuvat tilat valvottuja ja asiamiehen tapaamisia varten. Suljetuissa vankiloissa on lisäksi oltava soveltuvat tilat valvomattomia ja 5 §:ssä tarkoitettuja lapsen tapaamisia varten. Vankilassa voi lisäksi olla soveltuvat tilat yhteydenpitoon videoyhteyden välityksellä.

Tapaamista on tarpeellisella tavalla valvottava. Muita tapaamisia kuin valvomatonta tapaamista voidaan valvoa teknisellä valvonnalla ja siten, että Rikosseuraamuslaitoksen virkamies on läsnä. Tekninen valvonta käsittää teknisellä laitteella tapahtuvan kuvan katselun ja tallentamisen. Asiamiehen tapaamisen valvonnasta säädetään 6 §:ssä. Teknisellä laitteella tapahtuvasta valvonnasta on asianmukaisella tavalla ilmoitettava vangille ja tapaajalle.

Jäljempänä 3 §:ssä tarkoitetussa valvotussa tapaamisessa vangin ja tapaajan välinen keskustelu voidaan kuunnella ja tallentaa teknisellä laitteella, jos se on tarpeen kyseisen vangin rikostaustaan, hänen vankeusaikaiseen käyttäytymiseensä tai tapaajaan liittyvästä perustellusta syystä rikoksen estämiseksi tai selvittämiseksi, vankilan järjestystä uhkaavan vaaran torjumiseksi taikka vangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi. Keskustelun kuuntelusta ja tallentamisesta on ennen toimenpiteen aloittamista ilmoitettava vangille ja tapaajalle. Varmuosastolle sijoitetun vangin valvotun tapaamisen keskustelu voidaan kuunnella ja tallentaa.

3 §

Valvottu tapaaminen

Suljetussa vankilassa tapaaminen järjestetään valvotussa tapaamistilassa, jossa vangin ja tapaajan välissä on rakenteellisia esteitä vankilan järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi sekä kiellettyjen aineiden ja esineiden vankilaan kulkeutumisen estämiseksi. Avolaitoksessa ta-

paaminen järjestetään tilassa, jossa vangin ja tapaajan välinen koskettaminen on mahdollista.

Suljetussa vankilassa valvottu tapaaminen voidaan järjestää erillään muista vangeista ja tapaajista, jos on syytä epäillä, että tapaamisesta voi tapaajan tai vangin rikostausta tai vangin vankila-aikainen käyttäytyminen huomioon ottaen aiheutua vaaraa vankilan järjestykselle tai turvallisuudelle taikka vangin tai muun henkilön turvallisuudelle.

4 §

Valvomaton tapaaminen

Vangin lähiomaisen ja muun läheisen sekä jos siihen on syytä, myös muun vangille tärkeän henkilön tapaamiseen ilman valvontaa voidaan myöntää lupa, jos se on perusteltua vangin yhteyksien säilymiseksi tai muusta vastaavasta syystä. Tapaamisen myöntäminen edellyttää, ettei tapaamisesta aiheudu vaaraa vankilan järjestykselle tai turvallisuudelle taikka vangin tai muun henkilön turvallisuudelle eikä haittaa vankilan toiminnalle.

5 §

Lapsen tapaaminen

Suljetussa vankilassa vangille voidaan myöntää lupa alle 15-vuotiaan lapsen tapaamiseen siihen soveltuvassa tilassa, jos tapaaminen on tarpeen vangin ja lapsen yhteyksien ylläpitämiseksi eikä tapaaminen ole lapsen edun vastaista.

6 §

Asiamiehen tapaaminen

Vangille on varattava mahdollisuus tavata 12 luvun 4 §:ssä tarkoitettua asiamiestä muiden henkilöiden olematta läsnä.

Tapaamista voidaan valvoa, jos se on välttämätöntä vankilan järjestyksen tai turvallisuuden ylläpitämiseksi taikka jos vanki tai asiamies sitä nimenomaisesti pyytää. Valvonta suoritetaan näköyhteyden tai teknisen laitteen avulla vangin ja asiamiehen välistä keskustelua kuulematta ja

tallentamatta. Tapaaminen voidaan tarvittaessa järjestää myös tilassa, jossa vangin ja asiamiehen välissä on rakenteellisia esteitä. Tapaamisen valvonnasta on ennen valvonnan aloittamista ilmoitettava vangille ja hänen asiamiehelleen.

Tapaamisen järjestämisestä videoyhteyden välityksellä säädetään 13 §:ssä.

7 §

Vankien välinen valvottu tapaaminen

Vangille voidaan myöntää lupa valvottuun tapaamiseen toisen samaan vankilaan sijoitetun vangin tai tutkintavangin kanssa, jos on kyse vangin lähiomaisesta, muusta läheisestä tai vangille tärkeästä henkilöstä ja tapaaminen on perusteltu vangin yhteyksien säilymiseksi tai muusta tärkeästä syystä. Tapaamisen myöntämisen edellytyksenä on, ettei tapaamisesta aiheudu vaaraa vankilan järjestykselle tai turvallisuudelle taikka vangin tai muun henkilön turvallisuudelle.

8 §

Tapaamisen keskeyttäminen

Tapaaminen voidaan keskeyttää, jos se on tarpeen rikoksen estämiseksi taikka vankilan järjestyksen tai turvallisuuden ylläpitämiseksi.

9 §

Tapaamisen peruuttaminen ja epäminen

Jos tapaamisen myöntämisen edellytykset eivät enää päätöksen tekemisen jälkeen täyty, tapaaminen voidaan peruuttaa.

Tapaaminen voidaan evätä, jos:

- 1) tapaaja ei pysty luotettavasti todistamaan henkilöllisyyttään;
- 2) tapaaja kieltäytyy 17 luvun 2 §:ssä tarkoitettua turvatarkastuksesta tai 17 luvun 3 §:ssä tarkoitettua henkilöntarkastuksesta;
- 3) tapaaja on ulkonaisista merkeistä päätellen päihtynyt;
- 4) on perusteltua syytä epäillä, että tapaamisesta aiheutuu vaaraa vankilan järjestykselle tai

turvallisuudelle taikka vangin tai muun henkilön turvallisuudelle.

Tapaaminen voidaan 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa järjestää siten valvottuna, ettei tapaamisesta aiheudu vaaraa vankilan järjestykselle tai turvallisuudelle.

10 §

Tapaamiskielto

Jos tapaajan on todettu kuljettaneen tai yrittäneen kuljettaa huumausaineita taikka 9 luvun 1 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tai 2 momentissa tarkoitettuja aineita tai esineitä vankilaan taikka vaarantaneen turvallisuutta tai vakavasti häirinneen vankilan järjestystä, tapaajalle voidaan antaa olosuhteisiin nähden kohtuullinen, enintään kuuden kuukauden pituinen kiello viereillä vankilassa. Tapaamiskieltoa voidaan jatkaa, jos se on edelleen tarpeen kiellon perusteena olevan toiminnan estämiseksi.

Tapaamiskielto voi sisältää kiellon tavata määrättyä vankia tai määrättyjä vankeja taikka tulla määrättyyn vankilaan tai määrättyihin vankiloihin.

Tapaamiskieltoa ei saa antaa 1 luvun 5 a §:ssä tarkoitettulle lähiomaiselle, muulle läheiselle eikä vangin 12 luvun 4 §:ssä tarkoitettulle asiamiehelle.

Päätös tapaamiskiellosta tehdään kirjallisesti. Ennen tapaamiskiellon antamista vankia ja mahdollisuuksien mukaan tapaajaa on kuultava.

11 §

Alaikäisen tapaajan vankilaan päästäminen

Alaikäisen tapaajan päästäminen vankilaan tapaamaan muita kuin vanhempansa edellyttää hänen huoltajansa suostumusta. Tapaaja, joka on täyttänyt 15 vuotta, voi kuitenkin tavata lähiomaistaan ilman huoltajan suostumusta, jollei huoltaja ole nimenomaisesti ilmoittanut vastus-

tavansa tapaamista. Jos alaikäinen tapaaja on huostaan otettu, lastensuojeluviranomainen päättää suostumuksesta.

Alle 15-vuotiaasta tapaajaa ei päästetä vankilaan ilman saattajaa, ellei saattajan läsnäoloa pidetä tarpeettomana lapsen kehitystaso, aikaisemmat tapaamiset tai muu vastaava perusteltu syy huomioon ottaen.

12 §

Tavaroiden vastaanottaminen ja tarkastaminen

Tapaamisen yhteydessä vankilassa voidaan ottaa vastaan vähäinen määrä sellaisia tavaroita tai esineitä, joiden hallussapito vankilassa on 9 luvun 1 §:n 1 ja 2 momentin mukaan sallittu. Tarkempia määräyksiä vastaanotettavasta omaisuudesta ja sen määrästä sekä menettelytavasta tavaroita vastaanotettaessa annetaan 15 luvun 1 §:ssä tarkoitettussa vankilan järjestyssäännössä.

Tapaajan tuomat tavarat on tarkastettava ennen niiden luovuttamista vangille.

13 §

Yhteydenpito videoyhteyden välityksellä

Vangille voidaan antaa lupa olla yhteydessä lähiomaisiinsa tai muihin läheisiinsä käyttäen videoyhteyttä tai muuta soveltuva teknistä yhteydenpitotapaa, jossa osallistujilla on puhe- ja näköyhteys keskenään. Yhteyksien säilymiseksi tai muusta tärkeästä syystä yhteydenpito voidaan järjestää myös muun vangille tärkeän henkilön kanssa.

Yhteydenpidon valvontaan, keskeyttämiseen ja peruuttamiseen sovelletaan, mitä 2 §:n 2 momentissa sekä 8 ja 9 §:ssä säädetään.

Myös asiamiehen tapaaminen voidaan vangin tai asiamiehen pyynnöstä järjestää videoyhteyden välityksellä. Tapaamisen valvontaan sovelletaan, mitä 6 §:ssä säädetään.

14 §

Yhteydet tiedotusvälineisiin

Jos vankia haastatellaan tai kuvataan vankilassa, sovelletaan tämän luvun tapaamista ja tapaajaa koskevia säännöksiä. Jos tiedotusvälineen edustaja haluaa haastatella vankia, Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehen on tiedusteltava vangilta, suostuuko tämä haastatteluun.

15 §

Yhteydet edustustoon

Ulkomaalaisella vangilla on oikeus olla yhteydessä hänen kotimaataan edustavaan diplomaattiseen edustustoon tai konsuliedustustoon.

Vangin diplomaattiseen edustustoon tai konsuliedustustoon osoittamat lähetykset on toimitettava viipymättä edelleen.

16 §

Yksityiset keskustelut

Vangille on mahdollisuuksien mukaan varattava tilaisuus henkilökohtaisia asioitaan koskeviin yksityisiin keskusteluihin seurakunnan, vankilatyötä tekevän järjestön taikka muun vastaavan tahon edustajan kanssa.

17 §

Päätösvalta

Valvomattomasta tapaamisesta, asiamiehen tapaamisesta, lapsen tapaamisesta, vankien välisestä tapaamisesta, 3 §:n 2 momentissa tarkoitetusta valvotusta tapaamisesta, yhteydenpidosta videoyhteyden välityksellä sekä niiden peruuttamisesta päättää toiminnoista tai turvallisuudesta vastaava virkamies taikka ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies. Valvotun tapaamisen 2 §:n 3 momentin mukaisesta kuuntelusta teknisellä laitteella ja tallentamisesta päättää turvallisuudesta vastaava virkamies.

Tapaamiskiellon määramisesta päättää vankilan johtaja taikka toiminnoista tai turvallisuudesta vastaava virkamies.

Tapaamisen epäämisestä ja keskeyttämisestä päättää ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies tai, jos asia ei siedä viivytystä, ohjaus- tai valvontatehtävissä toimiva virkamies.

18 §

Viittaussäännös

Edellä 4 ja 5 §:ssä tarkoitetun tapaamisen ehdoksi asetetusta päihitteettömyyden valvonnasta säädetään 16 luvun 7 §:n 3 momentissa. Vangin tarkastamisesta tällaisten tapaamisten yhteydessä säädetään 16 luvun 4 §:ssä.

19 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Tarkemmat säännökset tapaamiskiellosta ja sen sisällöstä, tapaamisten valvonnan järjestämisestä sekä tapaamistilojen teknisistä ja rakenteellisista valvontajärjestelyistä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö antaa tarkemmat määräykset tapaamisten järjestämisestä.

14 luku

Poistumislupa

8 §

Poistumisluvan ehdot

Poistumisluvalla olevaa vankia voidaan valvoa vangin haltuun annettavalla taikka vangin ylle ranteeseen, nilkkaan tai vyötärölle kiinnitettävällä teknisellä välineellä taikka tällaisten välineiden yhdistelmällä.

15 luku

Vankilan järjestys ja kurinpito

3 §

Järjestysrikkomukset

Vangille voidaan määrätä kurinpitorangaistus, jos vanki syyllistyy *järjestysrikkomukseen*. Järjestysrikkomuksia ovat:

5) 8 luvun 6 tai 9 §:ssä tarkoitetulle luvulle tai sijoitukselle tai 12 luvun 6 a, 9 tai 9 a §:ssä tarkoitetulle luvulle taikka 14 luvussa tarkoitetulle poistumisluvulle asetettujen ehtojen rikkomisen;

4 §

Vangille määrättävät kurinpitorangaistukset

Jollei muistutusta pidetä riittävänä seuraa-muksena, vangille voidaan määrätä kurinpitorangaistuksena:

- 1) varoitus;
- 2) vapaa-ajan toimintaan osallistumisen, rahan tai muiden maksuvälineiden käytön tai omaisuuden hallussapidon rajoittaminen enintään 30 vuorokauden ajaksi (*oikeuksien menetyt*); tai
- 3) sijoittaminen yksinäisyyteen enintään kymmenen vuorokauden ajaksi (*yksinäisyysrangaistus*).

Oikeuksien menetys ei saa estää vangen mahdollisuuksia pitää yhteyksiä vankilan ulkopuolelle.

8 §

Yksinäisyysrangaistus

Yksinäisyysrangaistus sisältää omaisuuden hallussapidon, yhteydenpidon, kirjaston käytön, radio- ja televisio-ohjelmien seuraamisen sekä harrastus- ja vapaa-ajan toiminnan rajoittamisen. Rajoituksista voidaan poiketa, jos siihen on

vangen olosuhteisiin nähden syytä. Vangen oikeutta tapaamiseen ja ulkoiluun voidaan rajoittaa vain, jos tapaamisesta tai ulkoilusta aiheutuu vaaraa vangen omalle tai muiden turvallisuudelle.

Jos vanki on yhtäjaksoisesti ollut yksinäisyydessä kymmenen vuorokautta, uutta yksinäisyysrangaistusta ei saa panna täytäntöön ennen kuin seitsemän vuorokautta on kulunut aikaisemman rangaistuksen päättymisestä.

Yksinäisyyteen sijoittamisesta tulee mahdollisimman pian ilmoittaa lääkärille tai muulle terveydenhuollon ammattihenkilölle. Jos täytäntöönpano aiheuttaa vaaraa vangen terveydelle, sitä on lykättävä tai jo alkanut täytäntöönpano keskeytettävä.

10 §

Kurinpitoasian käsittely ja kurinpitorangaistuksen täytäntöönpano

Järjestysrikkomus käsitellään siinä vankilassa, johon vanki on sijoitettu tai jossa vanki syyllistyi järjestysrikkomukseen. Vangen kuljetuksen aikana tekemä järjestysrikkomus käsitellään kuitenkin siinä vankilassa, johon vanki saapuu.

14 §

Vangen pitäminen erillään selvittämisen aikana

Vangen järjestysrikkomusta selvitetessä ja päätöstä kurinpitorangaistuksen määräämisestä odotettaessa vanki voidaan pitää erillään muista vangeista, jos se on tarpeen järjestyksen säilymiseksi tai muusta erityisestä syystä. Erillään pitäminen ei saa kestää kauempaa kuin on välttämätöntä eikä yli seitsemää vuorokautta. Erillään pitämisestä tulee mahdollisimman pian ilmoittaa terveydenhuollon ammattihenkilölle.

Aika, jonka vanki on ollut erillään muista vangeista, on otettava huomioon vähennyksenä kurinpitorangaistusta määrättäessä.

15 §

Kurinpitorangaistuksen määrääminen

Kurinpitorangaistusta koskeva asia käsitellään suullisessa menettelyssä vankilan johtajan, turvallisuudesta vastaavan virkamiehen, vangin ja esteettömän todistajan läsnä ollessa. Vankia, todistajaa ja muuta henkilöä voidaan kuulla käyttäen videoyhteyttä tai muuta vastaavaa yhteydenpitotapaa, jos se on tarkoituksenmukaista pitkän välimatkan tai muun vastaavan syyn vuoksi.

Vangille on varattava tilaisuus esittää oma selvityksensä sekä näyttöä sen tueksi.

16 §

Päätösvalta

Vankilan tilojen valvonnasta ja lukittuna pitämisestä päättää vankilan johtaja tai, jos asia ei siedä viivytystä, turvallisuudesta vastaava virkamies taikka ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies.

16 luku

Vankilan tilojen ja vangin tarkastaminen

4 §

Henkilöntarkastus

Vangille voidaan tehdä henkilöntarkastus, jos:

1) vankia epäillään 9 luvun 1 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettujen luvattomien esineiden tai aineiden hallussapidosta; tai

2) henkilöntarkastus on tarpeen karkaamisen tai avolaitoksesta luvatta poistumisen ehkäisemiseksi, vankilan järjestystä tai turvallisuutta uhkaavan vaaran torjumiseksi, epäillyn järjestyserikkomuksen tutkimiseksi, vankilaan saapumisen tai palaamisen johdosta taikka valvomaton

toman tapaamisen ja lapsen tapaamisen yhteydessä.

Henkilöntarkastus käsittää sen tutkimisen, mitä vangilla on vaatteissaan tai muutoin yllään. Henkilöntarkastus käsittää myös vangin suun tutkimisen.

6 a §

Päihteidien valmistamisen ja käytön kielto

Alkoholin, muun päihdyttävän aineen ja rikoslain 44 luvun 16 §:ssä tarkoitettujen dopingaineiden valmistaminen ja käyttö vankilassa on kiellettyä.

7 §

Päihteyttömyyden valvonta

Valvomattoman tapaamisen, lapsen tapaamisen, sopimusosastolle sijoittamisen, poistumisluvan, opintoluvan ja siviilityöluvan, ulkopuolista valvottua toimintaa koskevan luvan sekä avolaitokseen sijoittamisen tai ulkopuoliseen laitokseen sijoituksen ehtona on, että vanki pyydettyään antaa virtsa- tai sylkinäytteen taikka suorittaa puhalluskokeen.

7 a §

Huumausaineiden etsintään koulutetun koiran luovuttaminen toisen viranomaisen käyttöön

Poliisi, Tulli ja rajavartiolaitos voivat pyynnöstä tilapäisesti antaa huumausaineiden etsintään koulutetun koiran ja sen ohjaajan Rikosseuraamuslaitoksen käyttöön avustamaan välttämättömiin virkatoimiin liittyvissä tehtävissä.

Rikosseuraamuslaitos voi pyynnöstä tilapäisesti antaa huumausaineiden etsintään koulutetun koiran ja sen ohjaajan poliisin, Tullin, puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen käyttöön avustamaan välttämättömiin virkatoimiin liittyvissä tehtävissä.

Kukin viranomainen vastaa sille avun antamisesta aiheutuvista kustannuksistaan.

10 §

Päätösvalta

Vangin turvatarkastuksesta päättää ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies taikka ohjaus- tai valvontatehtävissä toimiva virkamies. Vangin henkilöntarkastuksesta ja päihitteettömyyden valvonnasta päättää ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies tai, jos asia ei siedä viivytystä, ohjaus- tai valvontatehtävissä toimiva virkamies.

Erityistarkastuksesta päättää vankilan johtaja tai hänen määräämänsä turvallisuudesta vastaava virkamies. Yksittäistapauksessa Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksiköllä on oikeus päättää erityistarkastuksen toimittamisesta.

Henkilönkatsastuksesta päättää vankilan johtaja.

Huumausaineiden etsintään koulutetun koiran ja sen ohjaajan antamisesta toisen viranomaisen käyttöön päättää vankilan johtaja tai turvallisuudesta vastaava virkamies.

17 luku

Muun henkilön tarkastaminen

1 §

Pääsy vankilaan

Alaikäisen tapaajan vankilaan päästämistä säädetään 13 luvun 11 §:ssä.

18 luku

Turvaamistoimenpiteet ja voimakeinojen käyttö

4 §

Eristämistarkkailu

Jos on perusteltua syytä epäillä, että vangilla vankilassa tai sinne tullessaan on kehossaan

9 luvun 1 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettuja kiellettyjä aineita tai esineitä, hänet saadaan sijoittaa huoneeseen tai selliin, jossa häntä ja kiellettyjen aineiden tai esineiden poistumista hänen kehostaan voidaan ympärivuorokautisesti tarkkailla ja valvoa teknisin apuvälinein tai muulla tavoin. Tällöin vangilta voidaan edellyttää myös erityisen tarkkailuvaatetuksen käyttöä. Tarkkailuvaatetusta käyttävän vangin tulee pyynnöstään päästä viivytyksettä WC-tiloihin.

Eristämistarkkailua saadaan jatkaa, kunnes kielletyt aineet tai esineet ovat poistuneet vangin elimistöstä tai kunnes eristämiseen ei enää muuten ole syytä. Eristämistarkkailu ei saa kuitenkaan kestää yli kuutta vuorokautta. Jos eristämistarkkailusta aiheutuu vaaraa vangin terveydelle, eristäminen on keskeytettävä. Jos vangin kehossa on henkilönkatsastuksessa havaittu 1 momentissa tarkoitettuja aineita tai esineitä, eristämistarkkailua saadaan jatkaa kuuden vuorokauden enimmäisajan jälkeenkin, kuitenkin enintään kolme vuorokautta.

Eristämistarkkailuun sijoittamisesta on viipymättä ilmoitettava terveydenhuollon ammattihenkilölle. Lääkärin tai muun terveydenhuollon ammattihenkilön tulee mahdollisimman pian tutkia vangin terveydentila. Vankia on tarkoin seurattava teknisellä valvonnalla ja muulla tavoin.

9 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Tarkemmat säännökset tarkkailun, eristämistarkkailun ja erillään pitämisen täytäntöönpanosta ja olosuhteista sekä voimankäyttövälineistä, sitomiseen käytettävistä välineistä ja 8 §:ssä tarkoitettujen päätösten kirjaamisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Tarkemmat määräykset voimakeinojen käytöstä sekä turvaamistoimenpiteiden käytön, voimakeinojen ja voimankäyttövälineiden käytön koulutuksesta antaa Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö.

19 luku

Ilmoitukset ja tiedon antaminen

2 §

Ilmoitus kirjeen, puhelun tai muun viestin sisällöstä

Vangilta peräisin olevan tai hänelle saapuneen kirjeen, muun postilähetyksen tai viestin taikka vangin puhelun tai muun sähköisen viestin sisällöstä saadaan antaa tieto poliisille, muulle esitutkintaviranomaiselle tai syyttäjälle, jos se on tarpeen rikoksen estämiseksi tai selvittämiseksi. Samoin edellytyksin voidaan antaa viestistä jäljennös tai tallenne. Tiedon antamisen edellytyksenä on, että tiedon vastaanottavalla viranomaisella on oikeus tiedon saamiseen.

5 §

Ilmoitukset poliisille

Rikosseuraamuslaitos saa ilmoittaa poliisille:

- 1) vangin ottamisesta vankilaan;
- 2) vangin siirtämisestä toiseen vankilaan;
- 3) vangin osallistumisesta toimintaan vankilan ulkopuolella;
- 4) kirjeen, muun postilähetyksen tai viestin pidättämisestä;
- 5) vangin tapaamisesta, tapaamisen epäamisestä ja tapaamiskiellosta;
- 6) vangin poistumisluvasta;
- 7) vangille määrätystä kurinpitorangeistuksesta;
- 8) vangille tai muulle henkilölle tehdystä turvatarkastuksesta;
- 9) kiinniottamisesta ja säilössäpidosta;
- 10) vangin erillään pitämisestä;
- 11) vangin karkaamisesta tai luvatta poistumisesta;
- 12) vangin vapauttamisesta.

Murhasta, taposta, surmasta, törkeästä pahoinpitelystä, törkeästä raiskauksesta ja törkeästä lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä tuomi-

tun vangin vapauttamisesta on ilmoitettava poliisille.

6 §

Ilmoitus syyttäjälle

Jos vankia syytetään tuomioistuimessa rikoksesta, josta määrätyn kurinpitorangeistuksen tämä on kokonaan tai osaksi suorittanut taikka rikoksesta, josta vangille on vankilassa määrätty kurinpitorangeistus, kurinpitorangeistuksesta ja sen täytäntöönpanosta on ilmoitettava syyttäjälle.

Syyttäjälle on tehtävä ilmoitus rikoslain 2 c luvun 7 §:n 3 momentissa tarkoitetusta, määräaikaisen vankeusrangeistuksen yhteenlaskettua enimmäisaikaa koskevan säännöksen soveltamista koskevasta tilanteesta.

20 luku

Muutoksenhaku

1 §

Muutoksenhakukelpoiset päätökset

Vanki tai tuomittu saa vaatia oikaisua tai valittaa Rikosseuraamuslaitoksen päätöksestä, joka koskee:

- 1) rikoslain 2 c luvun 9 §:ssä tarkoitettua ehdonalaisten vapauttamisen lykkäämistä;
- 2) 2 luvun 3 §:ssä tarkoitettua täytäntöönpanon lykkäämistä terveydellisistä syistä, 4 §:ssä tarkoitettua täytäntöönpanon lykkäämistä muista kuin terveydellisistä syistä, 6 §:ssä tarkoitettua lykkäyksen peruuttamista ja 7 §:ssä tarkoitettua maksuajan myöntämistä;
- 3) 3 luvun 7 a §:ssä tarkoitettua päätöstä rangeistusajasta;
- 4) 4 luvun 3 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettua matkakustannusten korvaamista;
- 5) 5 luvun 3 §:ssä tarkoitettua erillään asusta omasta pyynnöstä, 6 §:ssä tarkoitettua varmuusosastolle sijoittamista ja 7 §:ssä tarkoitettua varmuusosastolle sijoittamisen jatkamista;

6) 6 luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua siirtämistä avolaitoksesta suljettuun vankilaan;

7) 7 luvun 2 §:n 3 momentissa tarkoitettua omien vaatteiden käytön epäämistä ja 5 §:n 2 momentissa tarkoitettua perusruokavaliosta poikkeamista;

8) 8 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua osallistumisvelvollisuudesta vapauttamista, 6 §:ssä tarkoitettua lupaa siviilityöhön, 9 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettua lupaa osallistua toimintaan vankilan ulkopuolella, 11 §:ssä tarkoitettua luvan ja sijoituksen peruuttamista ja 13 §:ssä tarkoitettua osallistumisvelvollisuudesta vapauttamista määrääjäksi;

9) 9 luvun 1 §:ssä tarkoitettua omaisuuden hallussapidon epäämistä, 4 §:n 1, 2 ja 4 momentissa tarkoitettua rahan käyttöä, 7 ja 8 §:ssä tarkoitettua ylläpito- ja ruokakustannusten perimistä ja 8 §:ssä tarkoitettua toiminta- ja käyttörahan suorittamatta jättämistä;

10) 10 luvun 2 §:ssä tarkoitettua tilapäiseen hoitoon ja tutkimukseen vankilan ulkopuolelle päästämistä ja 3 §:ssä tarkoitettua vankilasta vapauttamista hoitoa varten;

11) 12 luvun 5 §:ssä tarkoitettua kirjeen tai postilähetyksen pidättämistä;

12) 13 luvun 10 §:ssä tarkoitettua tapaamiskieltoa;

13) 14 luvun 5 §:ssä tarkoitettua poistumislupaa erittäin tärkeästä syystä, tällaisen luvan 9 §:ssä tarkoitettua peruuttamista ja 10 §:ssä tarkoitettua poistumislupamatkan kustannusten korvaamisesta;

14) 15 luvun 4 §:ssä tarkoitettua varoitusta, oikeuksien menetystä ja yksinäisyysrangaistusta;

15) 18 luvun 3 §:ssä tarkoitettua tarkkailuun sijoittamista, 4 §:ssä tarkoitettua eristämistarkkailua ja 5 §:ssä tarkoitettua erillään pitämistä;

16) muuta tämän lain nojalla tehtyä hallintolainkäyttölain (586/1996) 5 §:ssä tarkoitettua ratkaisua, ellei muutoksenhakua ole tämän luvun 2 §:n nojalla kielletty.

Vangin tapaja saa vaatia oikaisua ja valittaa Rikosseuraamuslaitoksen päätöksestä, joka koskee 13 luvun 10 §:ssä tarkoitettua tapaamiskieltoa.

Vangille kirjeen lähettänyt tai vangin lähettämän kirjeen vastaanottaja saa vaatia oikaisua ja valittaa Rikosseuraamuslaitoksen päätöksestä, joka koskee 12 luvun 5 §:ssä tarkoitettua kirjeen tai postilähetyksen pidättämistä.

2 §

Muutoksenhakukielto

Vanki tai tuomittu ei saa vaatia oikaisua eikä valittaa Rikosseuraamuslaitoksen päätöksestä, joka koskee:

1) 2 luvun 1 §:ssä tarkoitettua ilmoittautumisajankohtaa ja -vankilaa;

2) 4 luvun 6 §:ssä tarkoitettua rangaistusajan suunnitelmaa, 3 §:n 3 momentissa tarkoitettua saattajan matkakulujen korvaamista ja 8 ja 9 §:ssä tarkoitettua vankilaan sijoittamista;

3) 5 luvun 1 ja 2 §:ssä tarkoitettua osastolle sijoittamista ja 4 §:ssä tarkoitettua sopimusosastolle sijoittamista;

4) 6 luvun 1 §:ssä tarkoitettua vangin siirtämistä suljetusta laitoksesta avolaitokseen, 3 §:ssä tarkoitettua vangin siirtämistä suljetusta laitoksesta toiseen suljettuun laitokseen tai avolaitoksesta toiseen avolaitokseen, 3 a §:ssä tarkoitettua vangin siirtämisestä lyhyeksi ajaksi toiseen vankilaan ja 5 §:ssä tarkoitettua vangin päästämistä muun viranomaisen kuin tuomioistuimen kuultavaksi;

5) 7 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua omien vaatteiden käytön rajoittamista;

6) 8 luvun 4 §:ssä tarkoitettua toimintaan sijoittamista, 7 §:ssä tarkoitettua lupaa omaan työhön ja 9 §:n 3 momentissa tarkoitettua lupaa osallistua valvottuun ulkopuoliseen toimintaan;

7) 9 luvun 4 §:n 3 momentissa tarkoitettua rahan käyttöä;

8) 12 luvun 2 §:ssä tarkoitettua kirjeen, muun postilähetyksen tai viestin lukemista ja jäljennöksen ottamista, 7 §:ssä tarkoitettua puhelun kuuntelemista ja tallentamista, 6 a §:ssä tarkoitettua lupaa matkapuhelimen käyttöön, 9 §:ssä tarkoitettua lupaa sähköpostin käyttöön tai 9 a §:ssä tarkoitettua lupaa internetin käyttöön;

9) 13 luvun 4, 5, 7 ja 13 §:ssä tarkoitettua tapaamista sekä 12 §:ssä tarkoitettua tavaroiden vastaanottamista tapaamisen yhteydessä;

10) 14 luvun 2 §:ssä tarkoitettua poistumislupaa rangaistusajan pituuden perusteella, 3 §:n 3 momentissa tarkoitettua poistumislupa-ajan kohdan aikaistamista, 4 §:ssä tarkoitettua poistumislupaa tärkeästä syystä, 6 §:ssä tarkoitettua poistumisluvan myöntämistä saatettuna sekä tällaisten lupien 9 §:ssä tarkoitettua peruuttamista.

3 §

Oikaisuvaatimuksen päätösvalta ja käsittely

Aluejohtaja ratkaisee oikaisuvaatimuksen 1 §:ssä tarkoitettussa asiassa. Jos kyse kuitenkin on 1 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua rangaistusaikaa koskevasta päätöksestä, oikaisuvaatimuksen ratkaisee täytäntöönpanojohtaja.

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti seitsemän päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimus toimitetaan aluejohtajalle tai vankilan johtajalle. Jos kyse kuitenkin on 1 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua rangaistusaikaa koskevasta päätöksestä, oikaisuvaatimus toimitetaan täytäntöönpanojohtajalle tai vankilan johtajalle. Oikaisuvaatimus on käsiteltävä kiireellisenä.

Jos kyse on Rikosseuraamuslaitoksen keskuhallintoyksikön 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua ehdonalaisen vapauttamisen lykkäämistä tai 1 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettua varmuusosastolle sijoittamista koskevasta päätöksestä taikka täytäntöönpanojohtajan 1 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua rangaistusaikaa koskevasta päätöksestä sovelletaan, mitä 4 §:ssä säädetään valituksesta. Samoin menetellään, jos muutosta haetaan päätökseen, jonka Rikosseuraamuslaitoksen keskuhallintoyksikkö, aluejohtaja tai täytäntöönpanojohtaja on tehnyt 1 luvun 8 tai 10 §:ssä tarkoitettua pidätystoimivaltansa nojalla.

4 §

Valitus hallinto-oikeuteen

Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun aluejohtajan ja täytäntöönpanojohtajan päätökseen sekä 3 §:n 3 momentissa tarkoitettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Valitus tehdään siihen hallinto-oikeuteen, jonka tuomiopiirissä aluejohtajan päätös on tehty. Rikosseuraamuslaitoksen keskuhallintoyksikön ja täytäntöönpanojohtajan päätöksestä valitus tehdään Helsingin hallinto-oikeuteen.

Valitus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

5 §

Valituksen käsittely hallinto-oikeudessa

Valitusta käsitellessään hallinto-oikeus on päätösvaltainen yksijäsenisenä. Valitusasia on käsiteltävä kiireellisenä.

6 §

Valitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

7 §

Oikaisuvaatimuksen ja valituksen vaikutus täytäntöönpanoon

Oikaisuvaatimuksen tai valituksen tekeminen ei keskeytä 1 §:ssä tarkoitettua päätöksen täytäntöönpanoa, ellei oikaisuvaatimusta käsittelevä aluejohtaja tai täytäntöönpanojohtaja taikka valitusta käsittelevä tuomioistuin toisin päättä.

8 §

Oikeusapu

Vangille tai tuomitulle voidaan 1 §:ssä tarkoitettussa asiassa myöntää oikeusapua siten kuin oikeusapulaissa (257/2002) säädetään. Oikeusapulain 10 §:n 1 momentissa tarkoitettua selvitystä taloudellisista olosuhteista ei tarvitse esittää. Oikeusavun myöntämisestä päättää tuomioistuin, jos asia on sen käsiteltävänä.

9 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset oikaisuvaatimuksen tekemisestä ja käsittelystä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

21 luku

Vapauttaminen

2 §

Päätösvalta

Vankilan johtaja päättää rikoslain 2 c luvun 9 §:n 1 momentin mukaisesta ehdonalaisten vapauttamisen lykkäämisestä. Vankilan johtaja tai

työjärjestyksessä määrätty vankilan johtajan sijaisena toimiva virkamies päättää ehdonalaisten vapauden valvonnasta annetun lain 4 §:ssä tarkoitettua valvontaan asettamisesta. Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö päättää rikoslain 2 c luvun 9 §:n 2 momentin mukaisesta ehdonalaisten vapauttamisen lykkäämisestä ilman vangin suostumusta.

Rikosseuraamuslaitos vastaa ehdonalaisten vapauden valvonnasta annetun lain 5 §:ssä tarkoitettua valvontasuunnitelman laatimisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Vangin kohtelua koskevan päätöksen täytäntöönpanossa sovelletaan päätöstä tehtäessä voimassa olleita säännöksiä. Tämän lain säännöksiä sovelletaan kuitenkin, jos asia tulee ehtojen rikkomisen, edellytysten muuttumisen, laissa asetetun määräajan taikka muun vastaavan syyn vuoksi uudelleen käsiteltäväksi tämän lain tultua voimaan.

Lain voimaan tullessa vireillä olevan oikaisuvaatimuksen ja valituksen käsittelyyn sovelletaan lain voimaantullessa voimassa olleita säännöksiä. Tämän lain säännöksiä sovelletaan kuitenkin haettaessa muutosta hallinto-oikeuden päätökseen, joka on tehty lain voimaantulon jälkeen.

Laki

tutkintavankeuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan tutkintavankeuslain (768/2005) 1 luvun 1 §:n 2 momentti, 3 luvun 1 §:n 1 momentti, 2 §, 8 §:n 2 momentti, 9 §:n 2 momentti ja 10 §, 5 luvun 1 §:n 1 ja 4 momentti, 2 §, 6 §:n 1 momentti sekä 8 ja 9 §, 7 luvun 5 §, 8 luvun otsikko, 1 §:n 1 momentti, 2 §, 4 §:n 2 momentti, 7—9 ja 10 §, 9 luku, 10 luvun 3 §:n 1 momentti, 4 §:n 1 momentin 3 kohta, 8 §, 14 §:n 1 momentti, 15 §:n 1 momentti ja 16 §:n 2 momentti, 11 luvun 4 §, 7 §:n 3 momentti ja 10 §, 13 luvun 4 ja 9 §, 15 luku sekä 16 luvun 1 §,

sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 1 §:n 2 momentti laissa 820/2014, 3 luvun 9 §:n 2 momentti ja 10 §, 5 luvun 6 §:n 1 momentti, 8 luvun 9 §, 10 luvun 3 §:n 1 momentti ja 13 luvun 9 § laissa 736/2011, 5 luvun 2 ja 9 §, 11 luvun 10 §, 13 luvun 4 § ja 16 luvun 1 § osaksi laissa 736/2011 sekä 8 luvun 1 §:n 1 momentti laissa 808/2011, 2 § osaksi laissa 266/2007 ja 4 §:n 2 momentti laissa 266/2007, sekä

lisätään 1 luvun 2 §:ään uusi 3 momentti, 1 lukuun uusi 8 §, 3 lukuun uusi 2 a, 5 a ja 6 a §, 6 lukuun uusi 6 a §, 7 luvun 3 §:ään uusi 2 momentti, 7 lukuun uusi 6 §, 8 lukuun uusi 2 a ja 7 a—7 c §, 11 lukuun uusi 6 a § sekä 14 luvun 2 §:ään uusi 3 momentti ja 4 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

1 luku Tutkintavankeuden toimeenpanon yleiset periaatteet	tavankiin sovelletaan, mitä vankeuslaissa (767/2005) säädetään vangista.
1 § <i>Soveltamisala</i>	2 § <i>Tutkintavankeuden päätyminen</i>
— — — — — Tutkintavankiin, joka samalla suorittaa vankeusrangaistusta tai sakon muuntorangaistusta, sovelletaan, mitä 2 luvun 1 §:n 2 momentissa ja 3 §:n 4 momentissa, 4 luvun 1 §:n 3 momentissa, 8 luvun 6, 7 a ja 7 b §:ssä sekä 9 luvun 4, 10 ja 14 §:ssä säädetään. Tällaiseen vankiin sovelletaan lisäksi, mitä pakkokeinolain (806/2011) 4 luvussa yhteydenpidon rajoittamisesta ja rikoslain (39/1889) 2 c luvun 5 §:ssä ehdonalaisen vapauttamisen määräytymisestä säädetään. Muutoin tässä momentissa tarkoitettuun tutkin-	— — — — — Jos tuomioistuin päättää vapauttaa tutkintavangin, hänelle korvataan matkakustannukset koti- tai asuinpaikkakunnalleen Suomen alueella valtion varoista. Tutkintavangin suostumuksella hänet voidaan kuljettaa vankilaan hakemaan vankilassa olevaa omaisuuttaan. 8 § <i>Viittaussäännös</i> Rangaistusten täytäntöönpanoon liittyvästä henkilötietojen käsittelystä säädetään erikseen.

3 luku

Sijoittaminen vankilassa, perushuolto ja siirtäminen

1 §

Sijoittaminen vankilassa

Tutkintavanki on sijoitettava eri vankilaan tai eri osastolle kuin rangaistusta suorittavat vangit. Erilleen sijoittamisesta voidaan kuitenkin poiketa, jos tutkintavanki toimintoihin osallistumista varten sitä pyytää taikka jos poikkeaminen on välttämätöntä vankien, tutkintavankien tai henkilökunnan turvallisuutta uhkaavan vaaran torjumiseksi tai se on muutoin tilapäisesti tarpeen vankilan järjestyksen ylläpitämiseksi poikkeuksellisissa tilanteissa. Tutkintavanki voidaan omasta pyynnöstään sijoittaa asumaan myös 2 a §:ssä tarkoitetulle sopimusosastolle. Muutoksenhakutuomioistuimen päätöstä odottava tutkintavanki saadaan tutkintavangin suostumuksella sijoittaa samalle osastolle kuin rangaistusta suorittavat vangit, jollei sijoittaminen vaaranna tutkintavankeuden tarkoitusta.

2 §

Asumaan sijoittaminen

Tutkintavanki on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava yhden hengen huoneeseen. Tutkintavankia ei saa sijoittaa asumaan toisen tutkintavangin kanssa, jos siitä aiheutuu vaaraa tutkintavankeuden tarkoitukselle tai vankilan järjestykselle.

Tutkintavangille on varattava hänen pyynnöstään mahdollisuus asua kokonaan tai osittain erillään muista vangeista, jos vangilla on perusteltu syy uskoa henkilökohtaisen turvallisuutensa olevan uhattuna.

Omasta pyynnöstään erillään pidettävän oikeuksia ei saa rajoittaa enempää kuin mitä erillään asumisesta välttämättä aiheutuu. Erillään asumisen perusteet on otettava uudelleen harkitaviksi enintään neljän kuukauden väliajoin.

2 a §

Sopimusosasto

Tutkintavangille voidaan varata mahdollisuus asua osastolla, jolla vangit sitoutuvat osallistumaan heille järjestettyyn toimintaan sekä siihen, että heidän päihitteettömyyttään valvotaan siten kuin 11 luvun 7 §:ssä säädetään, jollei tutkintavangin oikeutta yhteydenpitoon ole pakokeinolain 4 luvun nojalla rajoitettu.

5 a §

Tupakoinnin kieltäminen

Tupakointi voidaan kieltää tutkintavankien asuintiloissa. Jos tupakointi kielletään tutkintavankien asuintiloissa, tutkintavangeille tulee järjestää mahdollisuus tupakointiin erityisesti tupakointiin varatuissa tiloissa tai muulla tavoin.

6 a §

Tutkintavangin siirtäminen lyhyeksi ajaksi toiseen vankilaan

Tutkintavanki voidaan siirtää lyhyeksi ajaksi toiseen vankilaan, jos se on perusteltua tapaamisen tai 9 luvun 14 §:ssä tarkoitetun luvan järjestämiseksi taikka muusta vastaavasta syystä.

8 §

Läsnäolo tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa

Jos vankilassa oleva tutkintavanki kutsutaan henkilökohtaisesti kuultavaksi muuhun viranomaiseen kuin tuomioistuimeen, tutkintavanki voidaan tästä syystä päästää vankilan ulkopuolelle kuulemisen vaatimaksi ajaksi. Tämä aika ei saa matka-aika mukaan lukien olla 14 vuoro-

kautta pidempi, ellei siihen ole kuulemisen perusteesta tai muusta vastaavasta perusteesta aiheutuvaa erityisen painavaa syytä.

9 §

Päätösvalta

Tutkintavangin sopimusosastolle sijoittamisesta ja erillään asumisesta omasta pyynnöstä päättää toiminnoista tai turvallisuudesta vastaava virkamies taikka ohjauksen tai valvonnan esimestehtävissä toimiva virkamies. Tutkintavangin siirtämisestä päättää arviointikeskuksen johtaja tai työjärjestyksessä määrätty johtajan sijaisena toimiva virkamies. Jos tutkintavanki siirretään toiselle rikosseuraamusalueelle, siirto edellyttää vastaanottavan rikosseuraamusalueen arviointikeskuksen johtajan tai työjärjestyksessä määrätyn arviointikeskuksen johtajan sijaisena toimivan virkamiehen suostumuksen. Tutkintavangin 6 a §:ssä tarkoitetusta lyhytaikaisesta siirtämisestä toiseen vankilaan päättää vastaanottavan vankilan johtaja tai turvallisuudesta vastaava virkamies sijoitusvankilan johtajaa kuultaan.

10 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Tutkintavangin siirtoa koskevasta menettelystä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Tarkemmat määräykset tutkintavangin siirtämisestä antaa Rikosseuraamuslaitoksen keskuhallintoyksikkö. Tarkemmat määräykset ruokaja perushuollosta, asumisesta sekä tupakoinnin järjestämisestä ja syytysvälineiden hallussapidosta antaa Rikosseuraamuslaitoksen keskuhallintoyksikkö.

5 luku

Tutkintavangin omaisuus ja tulot

1 §

Omaisuuksien hallussapito

Tutkintavanki saa vankilassa pitää hallussaan kohtuullisen määrän henkilökohtaista omaisuutta. Esineen tai aineen hallussapito voidaan evätä jos:

- 1) esineestä tai aineesta aiheutuu vaaraa henkilön turvallisuudelle;
- 2) esine tai aine erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen;
- 3) esineen tai aineen hallussapidosta vankilan tai vankilan osaston olosuhteet ja valvonnan aste huomioon ottaen aiheutuu erityistä haittaa vankilan yleiselle järjestykselle;
- 4) esinettä tai ainetta ei voida ilman kohtuutonta vaivaa tai sitä vahingoittamatta tarkastaa;
- 5) esinettä tai ainetta käytetään tai on perusteltua syytä epäillä, että sitä tullaan käyttämään rikoksentekovälineenä;
- 6) vankila on hankkinut vastaavan esineen tutkintavangin käyttöön.

Jos omaisuutta ei voida säilyttää, se palautetaan taikka lähetetään tutkintavangin kustannuksella hänen osoittamaansa paikkaan. Pilaantunut tavara voidaan hävittää todistajan läsnä ollessa. Alkoholiuoman tai muun alkoholipitoisen aineen hävittämisestä noudatetaan, mitä alkoholilain (1143/1994) 60 §:ssä säädetään. Huumausaineen toimittamisesta hävitettäväksi säädetään huumausainelain (373/2008) 44 §:ssä.

2 §

Omaisuuksien luettelo

Vankilaan vastaanotetusta tutkintavangin omaisuudesta on laadittava omaisuusluettelo. Omaisuusluetteloon ei merkitä vähäarvoista omaisuutta, ellei tutkintavanki sitä erikseen pyydä. Tutkintavangin on allekirjoitettava omaisuusluettelo. Jos tutkintavanki ei allekirjoita

luetteloa, kahden Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehen on todistettava luettelo oikeaksi.

Tutkintavangin haltuun annetusta omaisuusluetteloon merkitystä omaisuudesta on tehtävä merkintä omaisuusluetteloon. Tutkintavangille on hänen pyynnöstään annettava jäljennös omaisuusluettelosta.

Tutkintavangin hallusta voidaan ottaa pois sellainen ilman Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehen lupaa vastaanotettu omaisuus, joka on merkitty toisen vangin omaisuusluetteloon.

6 §

Omaisuuden palauttaminen

Kun tutkintavanki vapautuu vankilasta, hänen rahansa, muut maksuvälineensä ja omaisuutensa on luovutettava hänelle omaisuusluettelon allekirjoitusta vastaan. Tutkintavangin rahavarat voidaan myös tallettaa tutkintavangin ilmoittamalle tilille tai lähettää hänelle postiosoitukse-
na. Jos tutkintavanki ei allekirjoita omaisuusluetteloa, kahden Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehen on todistettava luettelo oikeaksi.

8 §

Päätösvalta

Ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies tekee päätöksen siitä, että omaisuutta ei anneta tutkintavangin haltuun. Ohjaus- tai valvontatehtävissä toimiva virkamies voi antaa tutkintavangin haltuun sellaisia esineitä ja aineita, joiden hallussapito on vankilassa sallittua.

Edellä 4 §:n 3 momentissa tarkoitettusta rahan tai maksuvälineiden käytön rajoittamisesta ja 4 momentissa tarkoitettusta rahan tai maksuvälineiden toimittamisesta vankilan ulkopuolelle tai toiselle vangille päättää vankilan johtaja tai hänen määräämänsä turvallisuudesta vastaava virkamies. Toiminta- tai käyttörahan maksamisesta päättää vankilan johtaja tai hänen määräämänsä toiminnasta vastaava virkamies.

9 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Tarkemmat säännökset tutkintavangin hallussa pitämästä omaisuudesta sekä rahan ja maksuvälineiden käytöstä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Tarkemmat määräykset omaisuuden säilyttämisestä, lähettämisestä, hävittämisestä ja omaisuusluettelosta, siitä, mitä omaisuutta luetteloon merkitään sekä toiminta- ja käyttörahan suorittamatta jättämisestä antaa Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö.

6 luku

Sosiaali- ja terveydenhuolto

6 a §

Sairastumisesta ilmoittaminen

Tutkintavangille on varattava tilaisuus viipymättä ilmoittaa lähiomaiselleen tai muulle läheiselleen vakavasta sairastumisestaan tai vammautumisestaan.

7 luku

Vapaa-aika

3 §

Kirjasto

Tutkintavangilta, joka on päihtynyt tai joka häiritsee kirjastossa käyntiä taikka vaarantaa vankilan järjestystä tai turvallisuutta, voidaan evätä oikeus päästä vankilan kirjastoon.

5 §

Päätösvalta

Vapaa-ajan toimintaan, jumalanpalvelukseen, hartaushetkeen ja muuhun uskonnolliseen tilaisuuteen osallistumisen taikka kirjastoon

pääsyn epäämisestä sekä 1 §:n 2 momentissa tarkoitettu osallistumisen kieltämisestä tai rajoittamisesta päättää ohjauksen tai valvonnan esimestehtävissä toimiva virkamies taikka, jos asia ei siedä viivytystä, ohjaus- tai valvontatehtävissä toimiva virkamies. Ennen epäämis päätöksen tekemistä tulee kuulla tilaisuuden järjestäjää.

6 §

Tarkemmat määräykset

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö antaa tarkemmat määräykset kirjastopalveluiden järjestämisestä silloin, kun tutkintavanki ei pääse käymään vankilan kirjastossa.

8 luku

Kirjeenvaihto, puhelut ja sähköinen viestintä

1 §

Kirjeenvaihto ja postilähetyksen tarkastaminen

Tutkintavangilla on oikeus kirjeenvaihtoon postin välityksellä, jollei tätä oikeutta ole pakkokeinoina 4 luvun nojalla rajoitettu.

2 §

Viestin lukeminen ja jäljennöksen ottaminen

Tutkintavangille saapunut tai tutkintavangilta peräisin oleva kirje, muu postilähetys ja viesti saadaan lukea, jos se on tarpeen kyseisen tutkintavangin rikostaustaan, hänen tutkintavankeusaikaiseen käyttäytymiseensä, lähetykseen tai sen lähettäjään taikka vastaanottajaan liittyvästä perustellusta syystä tutkintavankeuden tarkoituksen turvaamiseksi, rikoksen estämiseksi tai selvittämiseksi, vankilan järjestystä uhkaavan vaaran torjumiseksi taikka vangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi. Lukemiseen oikeuttava päätös voidaan tehdä enintään kahden viikon määräajaksi kerrallaan.

Tutkintavangin on merkittävä nimensä muulle kuin 3 §:ssä tarkoitetulle valvontaviranomai-

selle lähettämäänsä kirjeeseen, muuhun postilähetykseen ja viestiin, jollei hän anna niitä henkilökohtaisesti suoraan vankilan henkilökunnalle. Tutkintavangilta peräisin oleva kirje, muu postilähetys tai viesti voidaan lähettäjän selvittämiseksi avata, jollei lähettäjää voida selvittää kirjettä, postilähetystä tai viestiä avaamatta. Tällöin kirjettä tai viestiä ei saa lukea enemmälti kuin lähettäjän selvittämiseksi on tarpeen.

Kirjeestä, muusta postilähetyksestä ja viestistä saadaan ottaa jäljennös, jos sitä luettaessa käy ilmi, että se todennäköisesti sisältää suunnitelmia taikka tietoja:

1) rikoksesta, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään vuosi vankeutta, tai tällaisen rikoksen rangaistavasta yrityksestä; taikka

2) huumausaineen käyttörikoksesta.

2 a §

Lukemisesta ilmoittaminen

Jos tutkintavangille saapunut tai häneltä peräisin oleva kirje, muu postilähetys tai viesti luetaan, lukemisesta ja lukemisen perusteesta on viipymättä annettava tieto tutkintavangille. Ilmoittamista voidaan lykätä, jos se on tarpeen rikoksen estämiseksi tai selvittämiseksi, vankilan järjestystä uhkaavan vaaran torjumiseksi taikka vangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi. Ilmoitus lukemisesta ja sen perusteesta on kuitenkin annettava kahden viikon kuluessa lukemisesta tai, jos tutkintavanki vapautetaan ennen mainittua määräaikaa, viimeistään tutkintavangin vapautuessa, jollei muusta lainsäädännöstä muuta johdu.

Jos kirje lukemisen jälkeen pidätetään 5 §:ssä tarkoitetulla perusteella, tiedon antamisessa noudatetaan, mitä 5 §:ssä säädetään.

4 §

Kirjeenvaihto asiamiehen kanssa

Tutkintavangille saapunut kirje tai muu postilähetys, johon merkitystä lähettäjätiedosta ilmenee, että kirjeen lähettäjä on 1 momentissa tar-

koitettu asiamies, saadaan tutkintavangin läsnä ollessa avata ja sen sisältö tarkastaa lähetyksen sisältämää viestiä lukematta, jos on syytä epäillä, että kirje sisältää 5 luvun 1 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettuja aineita tai esineitä. Tarkastuksessa noudatetaan muutoin, mitä 1 §:n 4 momentissa säädetään.

7 §

Puhelun kuunteleminen ja tallentaminen

Tutkintavangin puhelua saadaan kuunnella ja puhelu tallentaa, jos se on tarpeen kyseisen tutkintavangin rikostaustaan, hänen tutkintavankeusaikaiseen käyttäytymiseensä tai puhelun vastaanottajaan liittyvästä perustellusta syystä rikoksen estämiseksi tai selvittämiseksi, vankilan järjestystä uhkaavan vaaran torjumiseksi, tutkintavankeuden tarkoituksen turvaamiseksi taikka tutkintavangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi.

Puhelun kuuntelemisesta ja tallentamisesta on ennen toimenpiteen aloittamista ilmoitettava tutkintavangille ja sille, johon hän on puhelimitse yhteydessä.

Tutkintavangin ja 3 §:ssä tarkoitetun valvontaviranomaisen tai 4 §:ssä tarkoitetun asiamiehen välistä puhelua ei saa kuunnella eikä tallentaa. Jos puhelua kuunneltaessa ilmenee, että kyse on tutkintavangin ja edellä mainitun henkilön välisestä yhteydestä, kuuntelu on lopetettava ja tallenne hävitettävä.

7 a §

Sähköpostin käyttö

Tutkintavangille voidaan antaa lupa sähköpostiviestien lähettämiseen ja vastaanottamiseen yhteyksien ylläpitämiseen, toimeentuloon, työ-, koulutus-, oikeus-, sosiaali- tai asuntoasioiden hoitamiseen liittyvästä tärkeästä syystä, jollei tutkintavangin oikeutta yhteydenpitoon ole pakkokeinolain 4 luvun nojalla rajoitettu. Edellä todetusta huolimatta tutkintavangille voidaan antaa lupa sähköpostiviestin lähettämiseen ja vastaanottamiseen 4 §:ssä tarkoitetun asiamie-

hen kanssa tärkeästä oikeusasioden hoitamiseen liittyvästä syystä.

Luvan myöntämisen edellytyksenä on, ettei käytöstä aiheudu vaaraa tutkintavankeuden tarkoitukselle, vankilan järjestykselle tai turvallisuudelle taikka tutkintavangin tai muun henkilön turvallisuudelle ja että viestin lähettäjistä ja vastaanottajasta pystytään riittävästi varmistumaan.

Jos sähköpostin käyttöä koskevan luvan myöntämisen edellytykset eivät enää päätöksen tekemisen jälkeen täyty tai tutkintavanki rikkoo luvan ehtoja, lupa voidaan peruuttaa.

7 b §

Internetin käyttö

Tutkintavangille voidaan antaa lupa internetin käyttöön toimeentuloon, työ-, koulutus-, oikeus-, sosiaali- tai asuntoasioiden hoitamiseen liittyvästä tai muusta vastaavasta tärkeästä syystä, jollei tutkintavangin oikeutta yhteydenpitoon ole pakkokeinolain 4 luvun nojalla rajoitettu. Luvan myöntäminen edellyttää, että tutkintavangin pääsy muille kuin luvanmukaisille verkkosivustoille on asianmukaisesti estetty.

Internetin käyttöä koskevan luvan myöntäminen edellyttää, ettei internetin käytöstä aiheudu vaaraa tutkintavankeuden tarkoitukselle, vankilan järjestykselle tai turvallisuudelle taikka tutkintavangin tai muun henkilön turvallisuudelle.

Jos internetin käyttöä koskevan luvan myöntämisen edellytykset eivät enää päätöksen tekemisen jälkeen täyty tai tutkintavanki rikkoo luvan ehtoja, lupa voidaan peruuttaa.

7 c §

Sähköisen viestinnän valvonta

Sen lisäksi mitä tietoyhteiskuntakaareissa (917/2014) säädetään, vankilalla on oikeus tarvittaessa hakea viestin ja puhelun lähettämistä ja vastaanottamista koskevat tiedot joko tutkintavangin viestintään käyttämästä laitteesta tai vankilan hallinnoimista viestinnän välittämiseen ja

käsittelyyn tarkoitetuista laitteista ja järjestelmistä.

Tutkintavangille saapuneen ja hänen lähettämänsä sähköpostiviestin valvonnassa sovelletaan 2—5 §:n säännöksiä.

Sähköpostin lähettämistä ja internetin käyttöä voidaan valvoa teknisellä valvonnalla ja siten, että Rikosseuraamuslaitoksen virkamies on läsnä.

8 §

Tarkastamis- ja pidättämismenettely

Päätös kirjeen, muun postilähetyksen tai viestin taikka sähköpostiviestin lukemisesta, jäljentämisestä ja pidättämisestä sekä puhelun kuuntelemisesta ja tallentamisesta on tehtävä kirjallisesti.

9 §

Päätösvalta

Kirjeen ja muun postilähetyksen tarkastamisesta 1 §:n 2 momentin nojalla sekä tällaisen lähetyksen avaamisesta ja sen sisällön tarkastamisesta 1 §:n 3 momentin tai 4 §:n 2 momentin nojalla päättää työjärjestyksessä määrätty ohjaus- tai valvontatehtävissä toimiva virkamies.

Kirjeen, muun postilähetyksen tai viestin lukemisesta 2 §:n 1 momentin nojalla, 2 §:n 2 momentin mukaisesta lähettäjän selvittämisestä, 2 §:n 3 momentissa tarkoitettua jäljennöksen ottamisesta, 2 a §:n 1 momentin mukaisesta lukemisesta ilmoittamisesta sekä lähetyksen tai viestin 5 §:ssä tarkoitettua pidättämisestä päättää turvallisuudesta vastaava virkamies taikka hänen tällaisiin tehtäviin erikseen nimeämänsä ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies. Viestin saa kuitenkin antaa luettavaksi myös sellaiselle Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehelle, jolla on oikeus käsitellä turvallisuustietorekisterin tietoja. Puhelun kuun-

telmisesta ja tallentamisesta päättää turvallisuudesta vastaava virkamies.

Sähköpostin ja internetin käyttöä koskevasta luvasta ja luvan peruttamisesta päättää vankilan johtaja tai turvallisuudesta vastaava virkamies.

10 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset kirjeiden tarkastamis-, lukemis-, jäljentämis- ja pidättämismenettelystä, puhelun kuuntelemisesta ja tallentamisesta sekä sähköisen viestinnän käytöstä ja valvonnasta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

9 luku

Tapaamiset ja muut yhteydet vankilan ulkopuolelle

1 §

Tapaaminen

Tutkintavangilla on oikeus tavata vieraita tarpeellisen valvonnan alaisena tapaamista varten varattuina aikoina niin usein kuin se vankilan järjestystä ja toimintaa haittaamatta on mahdollista siten kuin tässä luvussa säädetään, jollei tätä oikeutta ole pakkokeinolain 4 luvun nojalla rajoitettu. Tapaaminen voidaan sallia muulloinkin kuin tapaamista varten varattuina aikoina, jos se on tarpeen tutkintavangin yhteyksien säilymiseksi tai muusta tärkeästä syystä.

Tapaaminen järjestetään valvotussa tapaamistilassa, jossa tutkintavangin ja tapaajan välissä on rakenteellisia esteitä vankilan turvallisuuden ja järjestyksen ylläpitämiseksi, kiellettyjen esineiden ja esineiden vankilaan kulkeutumisen estämiseksi sekä tutkintavankeuden tarkoituksen turvaamiseksi. Tapaamista on tarpeellisella tavalla valvottava. Muita tapaamisia kuin valvomaton tapaamista voidaan valvoa teknisellä valvonnalla ja siten, että Rikosseuraamuslaitoksen virkamies on läsnä. Tekninen valvonta käsit-

tää teknisellä laitteella tapahtuvan kuvan katselun ja tallentamisen. Teknisellä laitteella tapahtuvasta valvonnasta on asianmukaisella tavalla ilmoitettava tutkintavangille ja tapaajalle.

Tutkintavangin ja tapaajan välinen keskustelu voidaan kuunnella ja tallentaa teknisellä laitteella, jos se on tarpeen kyseisen tutkintavangin rikostaustaan, hänen tutkintavankeusaikaiseen käyttäytymiseensä tai tapaajaan liittyvästä perustellusta syystä rikoksen estämiseksi tai selvittämiseksi, vankilan järjestystä uhkaavan vaaran torjumiseksi, tutkintavankeuden tarkoituksen turvaamiseksi taikka tutkintavangin tai muun henkilön turvallisuuden suojelemiseksi. Keskustelun kuuntelusta ja tallentamisesta on ennen toimenpiteen aloittamista ilmoitettava tutkintavangille ja tapaajalle.

Tapaaminen voidaan järjestää erillään muista tutkintavangeista ja tapaajista, jos on syytä epäillä, että tapaamisesta voi tapaajan tai tutkintavangin rikostausta tai tutkintavangin vankila-aikainen käyttäytyminen huomioon ottaen aiheutua vaaraa vankilan järjestykselle tai turvallisuudelle taikka tutkintavangin tai muun henkilön turvallisuudelle.

Asiamiehen tapaamisen valvonnasta säädetään 4 §:ssä. Tutkintavankia tapaamaan tulleen henkilön tarkastamisesta säädetään 12 luvussa.

2 §

Valvoton tapaaminen

Tutkintavangin lähiomaisen ja muun läheisen sekä jos siihen on syytä, myös muun vangille tärkeän henkilön tapaamiseen ilman valvontaa voidaan myöntää lupa, jos se on perusteltua tutkintavangin yhteyksien säilymiseksi tai muusta vastaavasta syystä, jollei tutkintavangin oikeutta yhteydenpitoon ole pakkokeinolain 4 luvun nojalla rajoitettu. Tapaamisen myöntäminen edellyttää, ettei tapaamisesta aiheudu vaaraa vankilan järjestykselle tai turvallisuudelle taikka tutkintavangin tai muun henkilön turvallisuudelle eikä haittaa vankilan toiminnalle.

3 §

Lapsen tapaaminen

Tutkintavangille voidaan myöntää lupa alle 15-vuotiaan lapsen tapaamiseen siihen soveltuvassa tilassa, jos tapaaminen on tarpeen tutkintavangin ja lapsen yhteyksien ylläpitämiseksi eikä tapaaminen ole lapsen edun vastaista.

4 §

Asiamiehen tapaaminen

Tutkintavangilla on oikeus ilman aiheutonta viivytystä tavata 8 luvun 4 §:ssä tarkoitettua asiamiestä muiden henkilöiden olematta läsnä.

Tapaamista voidaan valvoa, jos se on välttämätöntä vankilan järjestyksen tai turvallisuuden ylläpitämiseksi taikka jos tutkintavanki tai asiamies sitä nimenomaisesti pyytää. Valvonta suoritetaan näköyhteyden tai teknisen laitteen avulla tutkintavangin ja asiamiehen välistä keskustelua kuulematta ja tallentamatta. Tapaaminen voidaan tarvittaessa järjestää myös tilassa, jossa tutkintavangin ja asiamiehen välissä on rakenteellisia esteitä. Tapaamisen valvonnasta on ennen valvonnan aloittamista ilmoitettava tutkintavangille ja hänen asiamiehelleen.

Tapaamisen järjestämisestä videoyhteyden välityksellä säädetään 10 §:ssä.

5 §

Vankien välinen valvottu tapaaminen

Tutkintavangille voidaan myöntää lupa valvottuun tapaamiseen toisen samaan vankilaan sijoitetun tutkintavangin tai vangin kanssa, jos on kyse tutkintavangin lähiomaisesta, muusta läheisestä tai muusta tutkintavangille tärkeästä henkilöstä ja tapaaminen on perusteltua tutkintavangin yhteyksien säilymiseksi tai muusta tärkeästä syystä eikä tutkintavangin oikeutta yhteydenpitoon ole pakkokeinolain 4 luvun nojalla rajoitettu. Tapaamisen myöntämisen edellytyksenä on, ettei tapaamisesta aiheudu vaaraa vankilan järjestykselle tai turvallisuudelle taikka tutkintavangin tai muun henkilön turvallisuudelle.

6 §

Tapaamisen keskeyttäminen

Tapaaminen voidaan keskeyttää, jos se on tarpeen rikoksen estämiseksi taikka vankilan järjestyksen tai turvallisuuden ylläpitämiseksi.

7 §

Tapaamisen peruuttaminen ja epäminen

Jos tapaamisen myöntämisen edellytykset eivät enää päätöksen tekemisen jälkeen täyty, tapaaminen voidaan peruuttaa.

Tapaaminen voidaan evätä, jos:

1) tapaaja ei pysty luotettavasti todistamaan henkilöllisyyttään;

2) tapaaja kieltäytyy 12 luvun 2 §:ssä tarkoitettua turvatarkastuksesta tai 12 luvun 3 §:ssä tarkoitettua henkilöntarkastuksesta;

3) tapaaja on ulkonaisista merkeistä päätellen päihtynyt;

4) on perusteltua syytä epäillä, että tapaamisesta aiheutuu vaaraa vankilan järjestykselle tai turvallisuudelle taikka tutkintavangin tai muun henkilön turvallisuudelle.

Tapaaminen voidaan 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa järjestää siten valvottuna, ettei tapaamisesta aiheudu vaaraa vankilan järjestykselle tai turvallisuudelle.

8 §

Tapaamiskielto

Jos tapaajan on todettu kuljettaneen tai yrittäneen kuljettaa huumausaineita taikka 5 luvun 1 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tai 2 momentissa tarkoitettuja aineita tai esineitä vankilaan taikka vaarantaneen turvallisuutta tai vakavasti häirinneen vankilan järjestystä, tapaajalle voidaan antaa olosuhteisiin nähden kohtuullinen, enintään kuuden kuukauden pituinen kielto vierailta vankilassa. Tapaamiskieltoa voidaan jatkaa, jos se on edelleen tarpeen kiellon perusteena olevan toiminnan estämiseksi.

Tapaamiskielto voi sisältää kiellon tavata määrättyä tutkintavankia tai määrättyä tutkinta-

vankeja taikka tulla määrättyyn vankilaan tai määrättyihin vankiloihin.

Tapaamiskieltoa ei saa antaa 16 luvun 1 §:n 1 kohdassa tarkoitettulle lähiomaiselle, muulle läheiselle eikä tutkintavangin 8 luvun 4 §:ssä tarkoitettulle asiamiehelle.

Päätös tapaamiskiellosta tehdään kirjallisesti. Ennen tapaamiskiellon antamista tutkintavankia ja mahdollisuuksien mukaan tapaajaa on kuultava.

9 §

Tavaroiden vastaanottaminen ja tarkastaminen

Tapaamisen yhteydessä vankilassa voidaan ottaa vastaan vähäinen määrä sellaisia tavaroita tai esineitä, joiden hallussapito vankilassa on 5 luvun 1 §:n 1 ja 2 momentin mukaan sallittu. Tarkempia määräyksiä vastaanotettavasta omaisuudesta ja sen määrästä sekä menettelytavasta tavaroita vastaanotettaessa annetaan 10 luvun 1 §:ssä tarkoitettussa vankilan järjestyssäännössä.

Tapaajan tuomat tavarat on tarkastettava ennen niiden luovuttamista tutkintavangille.

10 §

Yhteydenpito videoyhteyden välityksellä

Tutkintavangille voidaan järjestää mahdollisuus olla yhteydessä lähiomaisiinsa tai muihin läheisiinsä käyttäen videoyhteyttä tai muuta soveltuvaa teknistä yhteydenpitotapaa, jossa osallistujilla on puhe- ja näköyhteys keskenään. Yhteyksien säilymiseksi tai muusta tärkeästä syystä yhteydenpito voidaan järjestää myös muun tutkintavangille tärkeän henkilön kanssa. Edellytyksenä on, ettei tutkintavangin oikeutta yhteydenpitoon ole pakkokeinolain 4 luvun nojalla rajoitettu.

Yhteydenpidon valvontaan, keskeyttämiseen ja peruuttamiseen sovelletaan, mitä 1 §:n 2 momentissa sekä 6 ja 7 §:ssä säädetään.

Myös asiamiehen tapaaminen voidaan tutkintavangin tai asiamiehen pyynnöstä järjestää vi-

deoyhteyden välityksellä. Tapaamisen valvontaan sovelletaan, mitä 4 §:ssä säädetään.

11 §

Yhteydet tiedotusvälineisiin

Jos tutkintavankia haastatellaan tai kuvataan vankilassa, sovelletaan tämän luvun tapaamista ja tapaajaa koskevia säännöksiä. Jos tiedotusvälineen edustaja haluaa haastatella tutkintavankia, Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehen on tiedusteltava tutkintavangilta, suostuuko tämä haastatteluun.

12 §

Yhteydet edustustoon

Ulkomaalaisella tutkintavangilla on oikeus olla yhteydessä hänen kotimaataan edustavaan diplomaattiseen edustustoon tai konsuliedustustoon, jollei yhteydenpitoa ole pakkokeinoin lain 4 luvun mukaisesti rajoitettu.

Tutkintavangin diplomaattiseen edustustoon tai konsuliedustustoon osoittamat lähetykset on toimitettava viipymättä edelleen.

13 §

Yksityiset keskustelut

Tutkintavangille on mahdollisuuksien mukaan varattava tilaisuus henkilökohtaisia asioitaan koskeviin yksityisiin keskusteluihin seurakunnan, vankilatyötä tekevän järjestön taikka muun vastaavan tahon edustajan kanssa.

14 §

Poistumislupa erittäin tärkeästä syystä ja lupa poistua saatettuna

Tutkintavangille voidaan antaa lupa tarpeellisen valvonnan alaisena lyhyeksi aikaa poistua vankilasta Suomen alueelle vakavasti sairaana olevan lähiomaisen tai muun läheisen tapaamista samoin kuin lähiomaisen tai muun läheisen

hautaan saattamista varten taikka muusta vastaavasta erittäin tärkeästä syystä.

Tutkintavangille voidaan myös antaa lupa tarpeellisen valvonnan alaisena lyhyeksi ajaksi poistua vankilasta kiireellisen ja välttämättömän asian hoitamiseksi.

15 §

Päätösvalta

Valvomattomasta tapaamisesta, asiamiehen tapaamisesta, lapsen tapaamisesta, vankien välisestä tapaamisesta, 1 §:n 4 momentissa tarkoitusta valvotusta tapaamisesta, yhteydenpidosta videoyhteyden välityksellä sekä niiden peruuttamisesta päättää toiminnoista tai turvallisuudesta vastaava virkamies taikka ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies. Valvotun tapaamisen 1 §:n 3 momentin mukaisesta kuuntelusta teknisellä laitteella ja tallentamisesta päättää turvallisuudesta vastaava virkamies. Tapaamiskiellon määrittämisestä ja poistumisluvasta päättää vankilan johtaja taikka toiminnoista tai turvallisuudesta vastaava virkamies.

Tapaamisen epäamisestä ja keskeyttämisestä päättää ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies tai, jos asia ei siedä viivytystä, ohjaus- tai valvontatehtävissä toimiva virkamies.

16 §

Viittaussäännös

Edellä 2 ja 3 §:ssä tarkoitetun tapaamisen ehdoksi asetetusta päihitteettömyyden valvonnasta säädetään 11 luvun 7 §:n 3 momentissa. Tutkintavangin tarkastamisesta tällaisten tapaamisten yhteydessä säädetään 11 luvun 4 §:ssä.

17 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Tarkemmat säännökset poistumisluvasta, tapaamiskiellosta ja sen sisällöstä, tapaamisten valvonnan järjestämisestä sekä tapaamistilojen

teknisistä ja rakenteellisista valvontajärjestelyistä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö antaa tarkemmat määräykset tapaamisten järjestämisestä.

10 luku

Vankilan järjestys ja kurinpito

3 §

Järjestysrikkomukset

Tutkintavangille voidaan määrätä kurinpitorangeistus, jos tutkintavanki syyllistyy *järjestysrikkomukseen*. Järjestysrikkomuksia ovat:

1) syyllistyminen vankilassa tai muutoin Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehen valvonnan alaisena rikokseen, josta ei ole odotettavissa ankarampaa rangaistusta kuin sakkoa;

2) luvaton poistuminen terveydenhuollon laitoksesta;

3) tämän lain tai sen nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen taikka niitä täsmentävän Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikön määräyksen rikkominen;

4) 1 §:ssä tarkoitetun vankilan järjestyssäännön rikkominen edellyttäen, että järjestyssäännössä on nimenomaisesti mainittu kyseisestä rikkomuksesta voivan seurata kurinpitorangeistus;

5) 8 luvun 7 a ja 7 b §:ssä tarkoitetulle luvalla asetettujen ehtojen rikkominen;

6) Rikosseuraamuslaitoksen virkamiehen toimivaltansa rajoissa vankilan järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi antaman kehotuksen tai käskyn noudattamatta jättäminen.

4 §

Tutkintavangille määrättävät kurinpitorangeistukset

Jollei muistutusta pidetä riittävänä seuraamuksena, tutkintavangille voidaan määrätä kurinpitorangeistuksena:

3) sijoittaminen yksinäisyyteen enintään kymmenen vuorokauden ajaksi (*yksinäisyysrangaistus*).

8 §

Yksinäisyysrangaistus

Yksinäisyysrangaistus sisältää omaisuuden hallussapidon, yhteydenpidon, kirjaston käytön, radio- ja televisio-ohjelmien seuraamisen sekä harrastus- ja vapaa-ajan toiminnan rajoittamisen. Rajoituksista voidaan poiketa, jos siihen on tutkintavangin olosuhteisiin nähden syytä. Tutkintavangin oikeutta tapaamiseen ja ulkoiluun voidaan rajoittaa vain, jos tapaamisesta tai ulkoilusta aiheutuu vaaraa vangin omalle tai muiden turvallisuudelle.

Jos tutkintavanki on yhtäjaksoisesti ollut yksinäisyydessä kymmenen vuorokautta, uutta yksinäisyysrangaistusta ei saa panna täytäntöön ennen kuin seitsemän vuorokautta on kulunut aikaisemman rangaistuksen päättymisestä.

Yksinäisyyteen sijoittamisesta tulee mahdollisimman pian ilmoittaa lääkärille tai muulle terveydenhuollon ammattihenkilölle. Jos täytäntöönpano aiheuttaa vaaraa tutkintavangin terveydelle, sitä on lykättävä tai jo alkanut täytäntöönpano keskeytettävä.

14 §

Tutkintavangin pitäminen erillään selvittämisen aikana

Tutkintavangin järjestysrikkomusta selvitetäessä ja päätöstä kurinpitorangeistuksen määrittämisestä odotettaessa tutkintavanki voidaan pitää erillään muista vangeista, jos se on tarpeen järjestyksen säilymiseksi tai muusta erityisestä syystä. Erillään pitäminen ei saa kestää kauempaa kuin on välttämätöntä eikä yli seitsemää vuorokautta. Erillään pitämisestä tulee mahdollisimman pian ilmoittaa lääkärille tai muulle terveydenhuollon ammattihenkilölle.

15 §

Kurinpitiorangaistuksen määrääminen

Kurinpitiorangaistusta koskeva asia käsitellään suullisessa menettelyssä vankilan johtajan, turvallisuudesta vastaavan virkamiehen, tutkintavangin ja esteettömän todistajan läsnä ollessa. Tutkintavankia, todistajaa ja muuta henkilöä voidaan kuulla käyttäen videoyhteyttä tai muuta vastaavaa yhteydenpitotapaa, jos se on tarkoituksenmukaista pitkän välimatkan tai muun vastaavan syyn vuoksi.

16 §

Päätösvalta

Vankilan tilojen valvonnasta ja lukittuna pitämisestä päättää vankilan johtaja, tai jos asia ei siedä viivytystä, turvallisuudesta vastaava virkamies taikka ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies.

11 luku

Vankilan tilojen ja tutkintavangin tarkastaminen

4 §

Henkilöntarkastus

Tutkintavangille voidaan tehdä henkilöntarkastus, jos:

1) tutkintavankia epäillään 5 luvun 1 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettujen luvottomien esineiden tai aineiden hallussapidosta; tai

2) henkilöntarkastus on tarpeen karkaamisen ehkäisemiseksi, vankilan järjestystä tai turvallisuutta uhkaavan vaaran torjumiseksi, epäillyn järjestysrikkomuksen tutkimiseksi, vankilaan saapumisen tai palaamisen johdosta taikka valvomattoman tapaamisen ja lapsen tapaamisen yhteydessä.

Henkilöntarkastus käsittää sen tutkimisen, mitä tutkintavangilla on vaatteissaan tai muutoin yllään. Henkilöntarkastus käsittää myös tutkintavangin suun tutkimisen.

6 a §

Päihteiden valmistamisen ja käytön kielto

Alkoholin, muun päihdyttävän aineen ja rikoslain 44 luvun 16 §:ssä tarkoitettujen dopingaineiden valmistaminen ja käyttö vankilassa on kiellettyä.

7 §

Päihteettömyyden valvonta

Valvomattoman tapaamisen, lapsen tapaamisen ja sopimusosastolle sijoittamisen ehtona on, että tutkintavanki pyydettyä antaa virtsa- tai sylkinäytteen taikka suorittaa puhalluskokeen.

10 §

Päätösvalta

Tutkintavangin turvatarkastuksesta päättää ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies taikka ohjaus- tai valvontatehtävissä toimiva virkamies.

Tutkintavangin henkilöntarkastuksesta ja päihteettömyyden valvonnasta päättää ohjauksen tai valvonnan esimiestehtävissä toimiva virkamies tai, jos asia ei siedä viivytystä, ohjaus- tai valvontatehtävissä toimiva virkamies.

Erityistarkastuksesta päättää vankilan johtaja tai hänen määräämänsä turvallisuudesta vastaava virkamies. Yksittäistapauksessa Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksiköllä on oikeus päättää erityistarkastuksen toimittamisesta.

Henkilönkatsastuksesta päättää vankilan johtaja.

13 luku

Turvaamistoimenpiteet ja voimankäyttö

4 §

Eristämistarkkailu

Jos on perusteltua syytä epäillä, että tutkintavangilla vankilassa tai sinne tullessaan on kehossaan 5 luvun 1 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettuja kiellettyjä aineita tai esineitä, hänet saadaan sijoittaa huoneeseen tai selliin, jossa häntä ja kiellettyjen aineiden tai esineiden poistumista hänen kehostaan voidaan ympärivuorokautisesti tarkkailla ja valvoa teknisin apuvälinein tai muulla tavoin. Tällöin tutkintavangilta voidaan edellyttää myös erityisen tarkkailuvaatetuksen käyttöä. Tarkkailuvaatetusta käyttävän tutkintavangin tulee pyynnöstään päästä viivytystä WC-tiloihin.

Eristämistarkkailua saadaan jatkaa, kunnes kielletyt aineet tai esineet ovat poistuneet tutkintavangin elimistöstä tai kunnes eristämiseen ei enää muuten ole syytä. Eristämistarkkailu ei saa kuitenkaan kestää yli kuutta vuorokautta. Jos eristämistarkkailusta aiheutuu vaaraa tutkintavangin terveydelle, eristäminen on keskeytettävä. Jos tutkintavangin kehossa on henkilönkatsastuksessa havaittu 1 momentissa tarkoitettuja aineita tai esineitä, eristämistarkkailua saadaan jatkaa kuuden vuorokauden enimmäisajan jälkeenkin, kuitenkin enintään kolme vuorokautta.

Eristämistarkkailuun sijoittamisesta on viipymättä ilmoitettava terveydenhuollon ammattihenkilölle. Lääkärin tai muun terveydenhuollon ammattihenkilön tulee mahdollisimman pian tutkia tutkintavangin terveydentila. Tutkintavankia on tarkoin seurattava teknisellä valvonnalla ja muulla tavoin.

9 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Tarkemmat säännökset tarkkailun, eristämistarkkailun ja erillään pitämisen täytäntöönpanosta ja olosuhteista sekä voimankäyttövälineistä, sitomiseen käytettävistä välineistä ja 8 §:ssä

tarkoitettujen päätösten kirjaamisesta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Tarkemmat määräykset voimakeinojen käytöstä sekä turvaamistoimenpiteiden käytön, voimakeinojen ja voimankäyttövälineiden käytön koulutuksesta antaa Rikosseuraamuslaitoksen keskushallintoyksikkö.

14 luku

Tutkintavangin kuljetus

2 §

Kuljetuksen kesto

Jos kuljetus tavanomaista vanginkuljetusreittiä tai -välinettä käyttäen kestää kuljetuksen syy, kuljetusmatkan pituus tai tutkintavangin terveydentila huomioon ottaen kohtuuttoman kauan, kuljetukseen on käytettävä muuta reittiä tai välinettä.

4 §

Tutkintavangin kohtelu kuljetuksen aikana

Kuljetettava ei saa kuljetuksen aikana ottaa vastaan ulkopuolisilta henkilöiltä rahaa, aineita eikä esineitä. Kuljetettavalle osoitetut raha-, aine- ja tavaralahetykset voidaan ottaa kuljetuksesta vastaavan virkamiehen säilytettäväksi, jos siihen on erityinen syy.

15 luku

Muutoksenhaku

1 §

Muutoksenhakukelpoiset päätökset

Tutkintavanki saa vaatia oikaisua tai valittaa Rikosseuraamuslaitoksen päätöksestä, joka koskee:

1) 3 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua erillään asumista omasta pyynnöstä, 3 §:ssä tar-

koitettua omien vaatteiden käyttöä tai 4 §:ssä tarkoitettua perusruokavaliosta poikkeamista;

2) 5 luvun 1 §:ssä tarkoitettua omaisuuden hallussapidon epäämistä, 4 §:ssä tarkoitettua rahan käyttöä tai 7 §:ssä tarkoitettua toiminta- ja käyttörahan suorittamatta jättämistä;

3) 6 luvun 2 §:ssä tarkoitettua tilapäistä hoitoa vankilan ulkopuolella;

4) 8 luvun 5 §:ssä tarkoitettua kirjeen tai postilähetyksen pidättämistä;

5) 9 luvun 8 §:ssä tarkoitettua tapaamiskieltoa tai 14 §:n 1 momentissa tarkoitettua poistumislupaa erittäin tärkeästä syystä;

6) 10 luvun 4 §:ssä tarkoitettua varoitusta, oikeuksien menetystä ja yksinäisyysrangaistusta;

7) 13 luvun 3 §:ssä tarkoitettua tarkkailuun sijoittamista ja 4 §:ssä tarkoitettua eristämistarkkailua sekä 5 §:ssä tarkoitettua erillään pitämistä;

8) muuta tämän lain nojalla tehtyä hallintolainkäyttölain (586/1996) 5 §:ssä tarkoitettua ratkaisua, ellei muutoksenhakua ole tämän luvun 2 §:n nojalla kielletty.

Tutkintavangin tapaja saa vaatia oikaisua ja valittaa Rikosseuraamuslaitoksen päätöksestä, joka koskee 9 luvun 8 §:ssä tarkoitettua tapaamiskieltoa.

Tutkintavangille kirjeen lähettänyt tai tutkintavangin lähettämän kirjeen vastaanottaja saa vaatia oikaisua ja valittaa Rikosseuraamuslaitoksen päätöksestä, joka koskee 8 luvun 5 §:ssä tarkoitettua kirjeen tai postilähetyksen pidättämistä.

2 §

Muutoksenhakukielto

Tutkintavanki ei saa vaatia oikaisua eikä valittaa Rikosseuraamuslaitoksen päätöksestä, joka koskee:

1) 2 luvun 1 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettua vankilaan sijoittamista;

2) 3 luvun 1 §:ssä tarkoitettua sijoittamista vankilassa, 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua asumaan sijoittamista, 2 a §:ssä tarkoitettua sopimusosastolle sijoittamista, 6 ja 6 a §:ssä tarkoitettua siirtämistä toiseen vankilaan tai 8 §:n

2 momentissa tarkoitettua tutkintavangin päättämistä muun viranomaisen kuin tuomioistuimen kuultavaksi;

3) 4 luvun 1 §:ssä tarkoitettua toimintaan osallistumista ja 2 §:ssä tarkoitettua lupaa omaan työhön;

4) 8 luvun 2 §:ssä tarkoitettua kirjeen, muun postilähetyksen tai viestin lukemista ja jäljennöksen ottamista, 7 §:ssä tarkoitettua puhelun kuuntelemista ja puhelun tallentamista tai 7 a §:n mukaista lupaa sähköpostin käyttöön tai 7 b §:n mukaista lupaa internetin käyttöön;

5) 9 luvun 2, 3, 5 ja 10 §:ssä tarkoitettua tapaamista ja 9 §:ssä tarkoitettua tavaroiden vastaanottamista tapaamisen yhteydessä ja 14 §:n 2 momentissa tarkoitettua poistumislupaa.

3 §

Muutoksenhakumenettely

Muutoksenhakuun sovelletaan muutoin vankeuslain 20 luvun 3—9 §:n säännöksiä.

16 luku

Erinäiset säännökset

1 §

Vankeuslain soveltaminen

Tutkintavankeuden toimeenpanossa sovelletaan, mitä vankeuden täytäntöönpanon osalta säädetään vankeuslain:

1) 1 luvun 4 §:ssä rikosseuraamusalueen tehtävästä, 5 a §:ssä lähiomaisesta ja muusta läheisestä, 6, 8 ja 9 §:ssä toimivaltuuksien käytöstä ja toimivallasta sekä 11 §:ssä virka-avusta;

2) 4 luvun 1 §:n 1 momentissa vankilasta ja 3 §:ssä matkakustannusten korvaamisesta;

3) 5 luvun 1 §:n 1 momentissa osastoista, 8 §:ssä osaston päiväjärjestyksestä ja 9 §:n 1 momentissa osaston päiväjärjestyksen vahvistamista koskevasta päätösvallasta;

4) 7 luvun 1 §:ssä asuintiloista;

5) 10 luvun 9 §:ssä vangin kuolemasta;

6) 11 luvun 1 §:ssä vapaa-ajan toiminnasta, 3 §:n 1 momentissa uskonnollisten tilaisuuksien järjestämisestä ja 4 §:n 1 momentissa kirjastoista;

7) 13 luvun 2 §:n 1 momentissa tapaamistiloista ja 11 §:ssä alaikäisen tapaajan vankilaan päästämisestä;

8) 14 luvun 11 §:ssä poistumislupaa koskevista päätösvalloista;

9) 19 luvussa ilmoituksista, tiedon antamisesta ja vaihtelu-oikeudesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

Tutkintavangin kohtelua koskevan päätöksen täytäntöönpanossa sovelletaan päätöstä tehtäessä voimassa olleita säännöksiä. Tämän lain säännöksiä sovelletaan kuitenkin, jos asia tulee ehtojen rikkomisen, edellytysten muuttumisen, laissa asetetun määräajan taikka muun vastaavan syyn vuoksi uudelleen käsiteltäväksi tämän lain tultua voimaan.

Lain voimaan tullessa vireillä olevan oikaisuvaatimuksen ja valituksen käsittelyyn sovelletaan lain voimaantullessa voimassa olleita säännöksiä. Tämän lain säännöksiä sovelletaan kuitenkin haettaessa muutosta hallinto-oikeuden päätökseen, joka on tehty lain voimaantulon jälkeen.

Laki

rikoslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan rikoslain (39/1889) 2 luvun 15 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 697/1991, sekä muutetaan 2 c luvun 3 § ja 6 luvun 13 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 2 c luvun 3 § laissa 780/2005 ja 6 luvun 13 §:n 1 momentti laissa 515/2003, seuraavasti:

2 c luku

Vankeudesta

3 §

Vankeusrangaistuksen aikayksiköt

Vankeuteen tuomittaessa ajan yksikköinä käytetään vuosia, kuukausia ja päiviä. Kolmea kuukautta lyhyempi rangaistus tuomitaan päivinä. Vuoteen lasketaan 365 päivää ja kuukauteen 30 päivää.

6 luku

Rangaistusten määrittämisestä

13 §

Vapaudenmenetysajan vähentäminen

Jos määräaikainen vankeusrangaistus tuomitaan teosta, jonka johdosta rikoksen tehnyt on ollut vapautensa menettäneenä yhtäjaksoisesti vähintään yhden vuorokauden, tuomioistuimen on vähennettävä rangaistuksesta vapaudenmenetystä vastaava aika tai katsottava vapaudenmenetys rangaistuksen täydeksi suoritukseksi. Vapaudenmenetysaika lasketaan päivinä. Tuo-

mioon on merkittävä vapaudenmenetysten alkamis- ja päättymispäivät.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20____.

Laki

pakkokeinolain 4 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan pakkokeinolain (806/2011) 4 luvun 1 §:n 2 momentti seuraavasti:

4 luku

Yhteydenpidon rajoittaminen

1 §

Yhteydenpidon rajoittamisen edellytykset

tetun edustuston kanssa voidaan rajoittaa ainoastaan rikoksen selvittämiseen liittyvistä erityisen painavista syistä. Yhteydenpitoa lähiomaiseen saadaan rajoittaa vain siinä määrin kuin se on välttämätöntä kiinniottamisen, pidättämisen tai tutkintavankeuden tarkoituksen toteuttamiseksi.

Yhteydenpitoa tutkintavankeuslain (768/2005) 8 luvun 4 §:ssä tarkoitetun asiamiehen kanssa ei saa rajoittaa. Yhteydenpitoa lähiomaisen tai muun läheisen kanssa ja yhteydenpitoa tutkintavankeuslain 9 luvun 12 §:ssä tarkoi-

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20____.

Laki

valvotusta koevapaudesta annetun lain 40 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan valvotusta koevapaudesta annetun lain (629/2013) 40 §:n 2 momentti seuraavasti:

40 §

Muutoksenhaku

Muutoin oikaisuvaatimuksen ja valituksen käsittelyssä noudatetaan, mitä vankeuslain 20 luvun 3—9 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

Laki

hallinto-oikeuslain 12 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan hallinto-oikeuslain (430/1999) 12 b §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 422/2007, seuraavasti:

12 b §	lain (257/2002) 27 §:n 2 momentissa, vankeus-
<i>Hallinto-oikeuden päätösvaltaisuus yksijäseni-</i>	lain (767/2005) 20 luvun 5 §:ssä ja lastensuojel-
<i>senä</i>	lain 85 §:ssä.

— — — — —
Hallinto-oikeuden päätösvaltaisuudesta yh-
den tuomarin kokoonpanossa säädetään ulko-
maalaislain 193 §:n 2 momentissa, oikeusapu-

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

Laki

henkilötietojen käsittelystä rangaistusten täytäntöönpanossa annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilötietojen käsittelystä rangaistusten täytäntöönpanossa annetun lain (422/2002) 10 §, sellaisena kuin se on laissa 777/2005, seuraavasti:

10 §	tutkintavankeuslain (768/2005) 9 luvun 8 §:n
<i>Tapaamiskieltorekisteri</i>	mukainen tapaamiskielto. Rekisteriin kerätään
Laitosjärjestyksen ja turvallisuuden ylläpitä-	tapaamiskieltoon asetetun henkilön yksilöinti-
miseksi pidetään tapaamiskieltorekisteriä. Re-	tietojen lisäksi tiedot tapaamiskiellon sisällöstä
kisteri sisältää tietoja henkilöistä, joille on an-	ja perusteesta sekä tapaamiskiellon voimassa-
nettu vankeuslain (767/2005) 13 luvun 10 §:n tai	oloaika.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

Helsingissä 21 päivänä tammikuuta 2015
